

Қазақстан Республикасы Қоршаған орта және су ресурстары министрлігінің 2011 - 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 8 ақпандағы № 98 Қаулысы

Ескерту. Қаулының тақырыбы жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 31.12.2013 № 1588 қаулысымен.

Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы Бюджет кодексінің 62-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2011 – 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары бекітілсін.
2. Осы қаулы 2011 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы н ы ң
Премьер-Министрі   К. Мәсімов

Қ а з а қ с т а н   Р е с п у б л и к а с ы
Ү к і м е т і н і ң
2 0 1 1   ж ы л ғ ы   8   а қ п а н д а ғ ы
№   9 8   қ а у л ы с ы м е н
бекітілген

Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің 2011 - 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары

Ескерту. Стратегиялық жоспар жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 2011.12.31 № 1741 (2012.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Қаулысымен.

Мазмұны

1. Миссия және пайымдау
2. Ағымдағы ахуалды және қызметтің тиісті салаларының (аяларының) даму үрдісін т а л д а у
3. Стратегиялық бағыттар, мақсаттар, міндеттер, нысаналы индикаторлар, іс-шаралар және нәтижелер көрсеткіштері
4. Функционалдық мүмкіндіктерді дамыту
5. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл
6. Тәуекелдерді басқару
7. Бюджеттік бағдарламалар

1-бөлім. Миссия және пайымдау

Ескерту. 1-бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен.

Миссия: қазіргі және болашақ ұрпақтың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін қоршаған ортаны сақтау, қалпына келтіру және сапасын жақсарту, биологиялық әртүрлілікті сақтау, экономика салаларын және қоршаған ортаны сумен қамтамасыз ету, Қазақстан Республикасының төмен көміртекті дамуға және «жасыл экономикаға» көшуін қамтамасыз ету жөнінде жағдай жасау.

Пайымдауы: қолайлы қоршаған орта, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану және адам өмірі мен денсаулығы, экономика, бизнес үшін экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, «жасыл экономика» қағидаттарын енгізу.

2-бөлім. Ағымдағы ахуалды және қызметтің тиісті салаларының даму үрдісін талдау

1-стратегиялық бағыт. Қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру және жақсарту

Ескерту. 1-стратегиялық бағытқа өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2012.12.29 № 1756 (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 30.04.2013 № 443; 07.08.2013 N 807; 31.12.2013 N 1588 қаулыларымен.

Қоршаған ортаны қорғау саласын дамытудың негізгі параметрлері

Табиғи ресурстарды ұтымсыз пайдалану, қоршаған табиғи ортаның ластануы және орта сапасы мен адам денсаулығының нашарлауы еліміздің жеделдетілген индустриялық-инновациялық дамуымен тығыз байланысты, қазіргі кезеңде олар қоршаған ортаға түсетін антропогендік салмақты төмендету бойынша тиімді тұтқыштарын қолдануды талап етеді.

Атмосфералық ауаның ластануы халық денсаулығына кері әсер ететін қоршаған ортаға әсер етудің негізгі факторларының бірі болып қала береді. Атмосфералық ауаға ең көп кері әсерді жылу-энергетика және мұнай-газ секторының, кен өндіру және кенді қайта өңдеу саласының, қара және түсті металлургия кәсіпорындары тигізеді.

Қазақстанның өнеркәсіптік кәсіпорындарының атмосфераға ластаушы заттардың шығарындылары жылына 3 миллион (бұдан әрі – млн.) тоннадан астам болды, олардың – 85 %-ы I санатты объектілері бар және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті органнан қоршаған ортаға эмиссияға рұқсат алатын ең ірі табиғат пайдаланушыларға тиесілі. 2009 жылы атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының көлемі 3,4 млн. тоннаны құрады. 2010 – 2011 жылдары азаю 2009 жылға қарағанда 1,5 % құрады.

Ластаушы заттардың жыл сайынғы шығарындылары шамамен 2,8 млн. тоннаны құрайды. Осылайша, 2009 жылы бұл көлем 2,85 млн. тоннаны құрады және 2010 – 2011 жылдары азаю 1,7 % болды.

Эмиссияның жоғарыда аталған көлемдері нормативтік-белгіленген болып табылады. Экологиялық нормалау экологиялық қауіпсіздікті кепілдендіретін, шаруашылық қызметті орнықты дамыту жағдайында табиғи ресурстардың ұтымды пайдаланылуын және қалпына келтірілуін қамтамасыз ететін рұқсат етілетін шекті әсер ету нормаларын белгілеу мақсатында жүргізіледі.

2012 жылдың басынан бері экономика салаларының оң даму динамикасына байланысты табиғат пайдаланушылар мәлімдеген ластаушы заттардың қоршаған ортаға шығарындыларының арту үрдісі байқалды. 2010 жылы нақты ЖІӨ 2009 жылға қарағанда 7,3 % өсті. 2010 жылы өнеркәсіптік өнімді өндіру 10,0 % өсті, оның ішінде тау-кен өндірісінің және кеніштерді жетілдірудің есебінен 5,3 %, өңдеуші өнеркәсіптер есебінен - 18,4 % өсті.

Қалыптасқан жағдай 2009 жылмен салыстырғанда нормаланған эмиссияларға қарағанда эмиссияларды төмендетуді қамтамасыз етуге мүмкіндік бермейді.

Қоршаған орта ластануының нақты деңгейін көрсететін эмиссияның нақты көлемі реттеуге, құралдық бақылауға және қоршаған ортаға эмиссиялар үшін төлем өндіруге жатады.

Ластаушы заттардың шығарындылары және төгінділері бойынша нақты көлемдер көрсеткіштеріне көшу республика бойынша шынайы экологиялық ахуалдың көрініс табуына және адам өмірі мен денсаулығы үшін қолайлы қоршаған ортаны қамтамасыз ету және жақсарту бойынша тиісті іс-шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Басым экологиялық бағыттардың бірі өндіріс және тұтыну қалдықтарын қайта өңдеу болып қала береді. Елімізде 100 млн. тоннадан астам тұрмыстық қатты қалдықтар (бұдан әрі – ТҚК), 22,3 млрд. тоннадан астам өнеркәсіптік қалдықтар жинақталған, оның ішінде 12 млрд. тоннадан астамы техногендік минералдық түзілімдер.

Тарихи ластануларға өнеркәсіптік кәсіпорындардың банкрот болуы нәтижесінде иесіз қалған, олардың қызметі нәтижесінде түзілген қалдықтар да жатады. Соттың 9 шешімінің негізінде Қарағанды, Қостанай және Ақтөбе облыстарының аумағында орналасқан 4,7 млн. тонна қауіпті қалдық мемлекеттік меншікке берілді.

Соттың шешімімен республикалық меншікке берілген иесіз қауіпті қалдықтарды басқару рәсімі зертханалық зерттеу жолымен қалдықтардың қауіпті құрамын зерделеуді, қауіпті қалдықтар паспортын құру үшін, сондай-ақ оларды одан әрі басқару бойынша шешім қабылдау үшін олардың қауіптілік деңгейін анықтауды талап етеді.

2009 жылы елімізде 669,3 млн. тонна қалдықтар түзілген, оның ішінде, 665,6 млн. тонна өнеркәсіптік қалдықтар, 3,7 млн. тонна тұрмыстық қалдықтар. Еліміздің бір тұрғынының үлесіне орта есеппен алғанда жинақталған өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтардың 1,4 мың тоннасы келеді.

Қалдықтарды басқару саласында «тарихи ластанулар» аса маңызды проблема болып табылады. Қазір олар тек қана адам денсаулығына, қоршаған ортаға емес,

сондай-ақ жалпы еліміздің тұрақты дамуына кері әсер етеді. Тұрақты органикалық ластағыштар (бұдан әрі – ТОЛ) «тарихи ластанулардың» бір түрі болып табылады.

ТОЛ қоры бойынша Қазақстан Республикасы Батыс және Орталық Еуропа елдері ішінде Ресей Федерациясынан кейін екінші орынды алады. Қалдықтардың жалпы көлемі қазірге құрамында ТОЛ бар шамамен 250 мың тоннаны құрайды. Олар 1500 тоннадан астам ескірген пестицидтер, құрамында полихлордифенилдер (бұдан әрі – ПХД) бар 50 мың данадан астам жабдықтар және 8 ластанған аумақтар.

Қазіргі уақытта республика аумағында құрамында ПХД бар 116 трансформатор және 50 мыңнан астам конденсатор көлемінде құралдар анықталған, олардың ж а р т ы с ы н а н а з ы қ о л д а н ы с т а .

Экологиялық тепе-теңдікті тұрақтандыру мәселелерінде қоршаған ортаны қорғау қызметінің негізгі құралы мемлекеттік экологиялық сараптама, бақылау және лицензиялау, қоршаған ортаға эмиссияға рұқсаттар беру рәсімдерін орындау арқылы экологиялық реттеу болып табылады. Халықаралық тәжірибеге сәйкес мемлекеттік табиғат қорғауды бақылау жүйесінің жұмысы Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасын қатаң сақтау қамтылған түпкілікті нәтижелілікке, оны бұзғаны үшін табиғат пайдаланушылардың жауапкершілігін күшейту, қоршаған ортаға кері әсерді төмендету бойынша іс-шараларды іске асыруға, қолданылатын санкцияларды орындауға бағытталатын болады.

Қоршаған ортаға эмиссияларды азайту индустриалдық объектілерді технологиялық жарақтандыруды әртараптандыру, ең озық қолжетімді технологияларды ендіру жолымен қамтамасыз етілетін болады.

Қоршаған ортаға эмиссиялар параметрлерін ғана емес, энергия-, су және ресурстарды сақтауға, ең озық қолжетімді технологияларды және олардың негізінде нормалау жүйесін ендіруге міндетті талаптарды да қамтитын кешенді экологиялық рұқсат алуға, барлық ірі табиғат пайдаланушылардың кезең-кезеңімен көшу арқылы рұқсат жүйесінің тиімді жұмыс жасауы қамтамасыз етілетін болады.

Жаңа технологиялар туралы ақпарат таратуда ең жаңа ақпараттық технологияларды (бұдан әрі – АТ) қолдану айрықша өзектілікке ие. Сонымен қатар, АТ қолдану халыққа және бизнеске электронды нысанда мемлекеттік қызметтер көрсетуге, елдің осы саладағы бәсекеге қабілеттілігін арттыруға бағытталуы тиіс.

«Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер туралы» 2013 жылғы 15 сәуірдегі Қазақстан Республикасының Заңын іске асыру үшін Министрліктің алдында Мемлекеттік көрсетілетін қызметтер тізіліміне енгізілген қоршаған ортаны, жануарлар әлемін және табиғи ресурстарды қорғау саласындағы 41 мемлекеттік көрсетілетін қызмет стандартын әзірлеу және оларды бекіту міндеті тұр. Аталған жұмысты 2013 жылдың соңына дейін аяқтау, кейіннен 2014 жылы қызмет көрсетудің регламенттерін бекіту ж о с п а р л а н у д а .

Мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді оңтайландыру және автоматтандыру

бойынша жұмыс жалғастырылады. 2012 жылы электрондық нысанға ауыстырылған Министрліктің 8 мемлекеттік көрсетілетін қызметінің 4-уі халыққа қызмет көрсету орталықтары арқылы көрсетіледі. 2013 жылы тағы 10 мемлекеттік көрсетілетін қызмет а в т о м а т т а н д ы р ы л у ғ а ж а т а д ы .

Ғылыми зерттеулер негізгі экологиялық проблемалар бойынша жүргізіліп жатыр, оның ішінде: судың ластануы, ірі қалалардағы атмосфералық ауаның ластануының жоғары деңгейі, өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтардың жинақталуы, радиациялық және химиялық ластану, жерлердің тозуы, экологиялық апат аудандарының, Каспий маңы және Балқаш аймақтарының проблемалары, әскери-ғарыш полигондары аумақтарын оңалту, климаттың өзгеруі, озон қабатының жұтаңдауы, биоәртүрліліктің қысқаруы, ғылыми-негізделген қоршаған орта сапасын тұрақтандыру және орнықты даму бойынша салалық нысаналы көрсеткіштерін әзірлеу.

Ақпаратқа кіру, шешімдер қабылдау процесіне жұртшылықтың қатысуы және қоршаған ортаға қатысты мәселелер бойынша сот әділдігіне қол жеткізу туралы конвенциясын (бұдан әрі – Орхусс конвенциясы) іске асыру бойынша Қазақстанның міндеттемелерін орындау мақсатында институционалдық құрылым – Орхусс орталығы құрылды, оның негізгі қызметі қоршаған ортаны қорғау саласындағы ақпараттық мәліметтер базасын қалыптастыру және қолдау, жеке және заңды тұлғалардың сұраулары бойынша экологиялық ақпаратты ұсыну болып табылады.

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңнаманы жетілдіру мақсатында 2007 жылы Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі қабылданды.

Кодекс заңнамалық деңгейде қоршаған ортаны қорғау мәселелерін жалпылап жүйелендірді, экологиялық талаптар мен нормативтердің мәртебесін тікелей әсер ететін заңнамалық актісінің деңгейіне дейін көтерді, қоршаған ортаны қорғау тәжірибесіне халықаралық стандарттарды ендірді.

Біріккен Ұлттар Ұйымы Еуропалық Экономикалық комиссиясының (бұдан әрі – БҰҰ ЕЭК) Экологиялық саясат жөніндегі комитетінің сарапшылары ауыспалы экономикасы бар елдер үшін экологиялық саясаттың нәтижелігі бойынша шолу жасады. Шолу шеңберінде Қазақстанға экологиялық заңнаманы жетілдіру ұсынылып, Еуропа Одағының сәйкес Директиваларымен үйлесімділігін жалғастыру ұсынылды.

«Тарихи» ластануларды жою бөлігінде ел Президентінің Ақтөбе қаласындағы Елек өзеніндегі алты валентті хроммен тарихи ластануларды жою жөніндегі тапсырмаларын орындау бойынша жұмыстар жалғастырылады. Алаңы 0,8 км² құрайтын № 3 тәжірибелік-өндірістік учаскедегі жер асты суларын алты валентті хроммен ластанудан тазарту бойынша жұмыстар өткізу жоспарлануда және осы учаскедегі жұмыстар нәтижелерінің негізінде ғана № 2 және 1 учаскелердегі жобаның іске асырылуы жалғастырылады. Елек өзеніндегі алты валентті хроммен тарихи ластанулардың жалпы а у д а н ы 5 , 8 к м ² қ ұ р а й д ы .

Қазақстан Арал, Семей ядролық полигонының проблемалары бойынша халықаралық-танылған экологиялық бастамалардың арқасында кеңінен танымал және халықаралық қауымдастықтың қолдауын табуда. Халықаралық қауымдастық үшін, сондай-ақ Қазақстанның геосаяси орналасуының да маңызы бар, ол трансшекаралық және аумақтық бағдарламалар арқылы Еуропа және Азия аумақтарының саясаты мен көзқарастарын үйлестіруге, сондай-ақ халықаралық сауда, энергетика, көлік, туризм және тағы басқа мәселелерде барлық артушы рөлді ойнайтын экологиялық және өзге де стандарттарды үйлестіруге мүмкіндік ашады.

Жоғарыда көрсетілген мүмкіндіктерді іске асыру үшін Мемлекет басшысы Н. Назарбаев халықаралық қауымдастықтар тарапының қолдауымен аяқталған бірқатар халықаралық бастамалар ұсынды. Астана қаласында 2010 жылы Азия-Тынық мұхиты өңірінің 62 елінің Қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі алтыншы конференциясы өткізілді. Аталған конференцияда «Жасыл көпір» Астана бастамашылығын іске асыру жөніндегі серіктестік бағдарламасы арқылы қағидаттарын ендіру көзделген «Жасыл өсуді» іске асыру жөніндегі Еуропа, Азия және Тынық мұхиты елдерінің серіктестігі» атты Астана бастамашылығы қолдау тапты.

2011 жылы Солтүстік Америка, Еуропа, Кавказ және Орталық Азия елдерін қоса алғанда Еуропа аймағының 56 елінің «Еуропа үшін қоршаған орта» жетінші конференциясын өткізу туралы бастамасы халықаралық қолдау тапты.

Қазақстан Республикасы 2012 жылғы 20-23 маусым аралығында Рио-де-Жанейро (Бразилия) қаласында өткен БҰҰ «Рио+20» орнықты даму жөніндегі конференциясында «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасы деген қазақстандық бастамашылықты ұсынды. Аталған Конференцияда «Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасы көрініс тапқан «Біз қалайтын болашақ» атты қорытынды құжат қабылданды.

«Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасын одан әрі іске асыру мақсатында, сондай-ақ Мемлекет басшысы Н. Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан – 2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына жолдауын орындауда Қазақстан «жасыл» технология трансферті үшін институционалдық негіздерін құру қажет.

«Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасын іске асыру үшін бірінші кезеңде (2013 - 2014 жылдары) ұйымдастыру іс-шараларын өткізу жоспарлануда.

Қоршаған ортаны қорғау саласында Қазақстан Республикасының оң сипатты имиджін қалыптастыру және ілгерілету мақсатында Қазақстан Республикасының халықаралық экологиялық конвенциялар бойынша міндеттемелерін іске асыру шеңберінде халықаралық және аймақтық ынтымақтастықты нығайту үшін Министрлік Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму Бағдарламасымен (бұдан әрі – БҰҰДБ) бірлесіп іске асырылып және жоспарланып жатқан жобаларының мониторингін жүзеге асырады. Жоспарланған кезеңде БҰҰДБ бірлескен жобалары бойынша басым бағыттар мыналар: энергия тиімді инфрақұрылым құру, Қазақстан Республикасының стратегиялық

жоспарлауына «Жасыл өсу» тетіктерін ендіру және Қазақстандағы ТОЛ жою.

Қазіргі уақытта Қазақстан Ластаушыларды тасымалдау шығарындылары тізілімінің хаттамасына (бұдан әрі – ЛТШТ) қосылу мүмкіндігін қарау үстінде. Хаттама қоршаған ортаның шаруашылық жүргізуші объектілерімен ластануы туралы ақпаратты реттейді және осы салада қоғамдастық тарапынан бақылауды күшейтуге бағытталған. Хаттамаға сәйкес ұлттық ЛТШТ құру экологиялық есептің барлық нысандарын дайындау үшін қажет мәліметтерді жинауды айтарлықтай жеңілдетеді.

Тегеран конвенциясына мынадай хаттамалардың жобаларын дайындау бойынша жұмыстар жалғастырылатын болады:

Мұнаймен ластануға әкелетін тосын оқиғалар жағдайындағы өңірлік әзірлік, ден қою және ынтымақтастық туралы хаттама;

Қоршаған ортаға трансшекаралық контексте әсер етуді бағалау жөніндегі хаттама;

Каспий теңізін жерүсті көздерінен ластанудан қорғау жөніндегі хаттама;

Биоәртүрлілікті сақтау туралы хаттама.

Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылау желісін дамыту Қазақстан Республикасының әлеуметтік-экономикалық және кеңістіктік даму сценарийлерімен, стратегиялық басымдылықпен үйлестіре жасалған бірыңғай ұзақ мерзімді жоспар негізінде жүзеге асырылуы тиіс.

Ең алдымен бұл - суперкомпьютерлік технологияларды белсенді қолдану арқылы болжамдау және мәліметтерді өңдеу жүйесін қамтамасыз ететін есептеу және телекоммуникациялық құралдарды дамытуға қатысты. Тек осы негізде ғана ауа райын болжаудың, сонымен қатар алдын ала әртүрлі қоршаған ортаны ластаушы заттардың таралуын болжаудың, сондай-ақ гидрометеорологиялық мәліметтердің жасалу және таралу жүйесінің заманауи үлгілері мен технологияларын енгізу мүмкіндігі бар.

Бұл үшін өзара үйлескен жүйенің барлық элементтерін қазіргі заманғы әлемдік деңгейге шығару және қайтадан техникалық жарақтандыру, жаңарту қажет: қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттарды алу, жинау, беру, талдау және мәліметтерді өңдеу, оларды жинақтау және мұрағаттау, ақпараттық өнімдерді құрастырып, тұтынушыларға ақпараттарды жеткізу.

Осыған орай, Министрлік өз алдында «Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті жетілдіру» мақсатын қояды, оның шеңберінде мемлекет пен тұрғындарды гидрометеорологиялық және экологиялық ақпараттармен қамтамасыз етудің сапасын жақсарту бойынша міндеттер орындалуы қарастырылады.

Гидрометеорологиялық мониторинг – бұл гидросфераның, атмосфераның, төсеніштік және топырақтық жамылғының жай-күйіне тұрақты және ұзақ бақылау жүргізу, объективті талдау мен бақылау деректерінің, әртүрлі индекс пен болжамдарының есептерін қоса алғандағы өңдеу жүйесі.

Қазіргі уақытта болжамдық, режимдік-анықтамалық гидрологиялық, метеорологиялық, агрометеорологиялық, аэрологиялық ақпараттарды дайындау үшін

гидрометеорологиялық мониторинг 260 метеорологиялық станцияларда, 12 метеобекеттерде, 291 гидрологиялық бекеттерде, 186 агрометеорологиялық бақылау пункттерінде, 8 аэрологиялық станцияларда, 2 қар көшкіні станцияларында және 20 қар өлшеу бағыттарында жүргізіледі.

Агрометеорологиялық мониторинг – бұл топырақтың ылғалдылығы мен температуралық режимі, ауыл шаруашылық дақылдарының фенологиялық жай-күйі туралы, олардың қолайсыз ауа-райы құбылыстарынан: үсік, қатты суық, аз қарлы қыс, құрғақшылықтан, сондай-ақ зиянкестер мен ауа-райы жағдайына байланысты таралатын аурулардан зақымдану мүмкіндігі туралы бақылау жүргізу.

1992 жылғы 18 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Бүкіләлемдік метеорологиялық ұйымының (бұдан әрі – БМҰ) конвенциясына қосылды және Бүкіләлемдік метеорологиялық ұйымының құрамына кірді, аталған ұйымдар шеңберінде даму стратегиясы, болжам әдістері және кадрлардың біліктілігін арттыру бағдарламалары жасалуда.

БМҰ-ның стандарттарына сәйкес жергілікті жердің нақты тығыздығы мен жер бедерін, сонымен бірге аумақтың экономикалық игерілуін және елді мекендердің санын есепке алғанда, бақылау жүйесі мынадай ең төмен санда: 421 метеорологиялық станциялар, 507 гидрологиялық бекеттер, 280 агрометеорологиялық бақылау жүргізетін пункттер, 15 аэрологиялық станциялар болуы қажет.

Метеорологиялық желіні ұтымды орналастыру негізіне станциялар мен бекеттер республика аумағына біркелкі таралуы, кез келген нүктеде интерполяция жолымен көрші станцияның ақпараттары бойынша әрбір метеорологиялық элементтердің көрсеткіштерін белгілі бір дәлдікпен алу мүмкіндігі сияқты талаптар енгізілген.

Экологиялық мониторинг – бұл атмосфералық ауаның, жер беті және жер асты суларының, топырақтың ластануына, радиациялық жай-күйге жүргізілетін бақылау жүйесі. Атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 78 стационарлық бекеттерде жүргізіліп, ластаушы заттардың 16 көрсеткіші бойынша бақыланды. Жер үсті суларының жай-күйі мен сапасын гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша қадағалау 215 гидрохимиялық орында жүргізіледі, олар 86 объектіде, соның ішінде 58 өзенде, 12 көлде, 1 теңізде, 12 су қоймасында және 3 каналда орналасқан (ластаушы заттардың 40 астам көрсеткіштеріне дейін анықталады), 5 ластаушы заттар бойынша (қорғасын, мырыш, кадмий, мыс, хром) 23 елді мекеннің топырақ жамылғысының жай-күйіне мониторинг жүргізіледі.

Стационарлық желілерде жүзеге асырылатын атмосфералық ауаның сапасын бақылау, аймақтық (экспедициялық) зерттеулермен, бағыттық және жылжымалы бекеттердегі қарқынды бақылаулармен толықтырылады.

Топырақ және атмосфералық ауа сапасының жай-күйіне мониторинг барлық елді мекендерде жүргізілуі тиіс. Атмосфералық ауаның ластануына бақылау жүргізуші стационарлық бекеттердің саны «Атмосфераның ластануын бақылау жөніндегі

нұсқаулық» нұсқаулық құжатына (бұдан әрі – НҚ) сәйкес тұрғындардың санына байланысты саналуы қажет және аз санды тұрғындары бар аудандарда қосымша экспедициялық зерттеулер жүргізуді қоса алғанда 50 мың тұрғынға - 1 бекет; 50-100 мың тұрғынға - 2 бекет; 100-200 мың тұрғынға - 2-3 бекет; 200-500 мың тұрғынға -3-5 бекет; 500 мыңнан аса тұрғынға 5-10 бекет; 1 миллионнан аса тұрғынға - 10-20 бекетті (стационарлық және бағыттық) құрайды. Бекеттердің саны жергілікті жердің күрделі жер бедеріне, ластаушы көздерінің көп болуы, берілген аумақтағы ауаның тазалығы ерекше маңызды болып табылатын объектілер (ұлттық саябақтар, тарихи ғимараттар т.б.) жағдайында көбейтілуі мүмкін.

Республика аумағы бойынша НҚ сәйкес атмосфералық ауаның жай-күйіне бақылау жасау жөніндегі бекеттердің ең аз саны 250 болуы қажет.

Даму үрдістері мен перспективалары. Қазақстанның гидрометеорологиялық қызметінің даму барысы өткен ғасырдың 80-ші жылдары ең жоғары шарықтау шегіне жетті. Бірақ кейін жағдай күрт өзгерді. 1983-99 жылдары Қазгидромет метеорологиялық станциялардың 35%, гидрологиялық бекеттердің 65%, агрометеорологиялық бақылау пункттердің 55%, аэрологиялық станциялардың 47% жабуға мәжбүр болды.

2000 жылдан бастап бұрынғы жабылған бақылау бекеттері қалпына келтіріліп, жаңа бақылау желілері мен талдау зертханалары ашылды. Болашақта жаңа бақылау пункттерін ашу, бар пункттерді жаңғырту, автоматты метеорологиялық станцияларды орнату, ақпараттарды жинақтау, өңдеу және таратудың базалық технологиясын, қоршаған ортаның жай-күйін болжау әдістерін дамыту, сонымен қатар ақпараттарды өңдеу мен тарату жүйесін жетілдіру ұйғарылып отыр. Траншекаралық өзендердің мониторингіне ерекше назар аударылатын болады.

Гидрометеорологиялық және қоршаған ортаның жай-күйі мониторингін дамыту нәтижесінде қауіпті және апатты гидрометеорологиялық құбылыстарды алдын ала ескерту ұлғайып, гидрометеорологиялық болжамдардың өзін-өзі ақтауына, қоршаған ортаның жай-күйі жөнінде ақпараттардың дәлдігін көбейтуге мүмкіндік береді.

Ескі болжау әдістерін жетілдіру және жаңаларын енгізу әкімшілік аудандар бойынша метеорологиялық болжауларды жан-жақты талдауға мүмкіндік береді. Қазақстанның таулы өзендерінде айлық гидрологиялық болжамдар жылдың жылы мезгілінде жасалады, сонымен қатар өсімдік және мал шаруашылығына қатысты агрометеорологиялық жаңа болжамдардың түрлері енгізілетін болады.

2008 - 2010 жылдары «Экологиялық паспорттарды құру мақсатымен ауылдық аймақтарды экологиялық-демографиялық зерттеу» жобасы бойынша 1603 ауылдық елді мекен (бұдан әрі – АЕМ) зерттеліп, Оңтүстік Қазақстан, Жамбыл, Қызылорда, Алматы, Шығыс Қазақстан және Қарағанды облыстары округтерінің 473 экологиялық паспорттары құрылды. 313 ауылдық округтегі экологиялық жағдай қанағаттанарлық, ал 160 елді мекенде алаңдаушылық туғызарлық деген бағаға ие болды. Бұл ретте,

ауылдық тұрғындарды сумен қамсыздандыруды қанағаттарлық деп санауға болмайды. Өзірленген АЕМ экологиялық паспорттарында экологиялық жағдайды жақсарту бойынша іс-шаралар ұсынылған.

2008 - 2009 жылдарда Оңтүстік Қазақстан, Қызылорда, Алматы, Жамбыл, Шығыс Қазақстан және Қарағанды облыстарының 572 ауылдарында радиациялық мониторинг жүргізілді. Ауылдардағы радиациялық жағдай жалпы қанағаттанарлықтай, сонда да, 203 ауылда ауыз судағы альфа-активтіліктің шектен асуы анықталды, 123 ауылда тұрғын және қызметтік үй-жайлардың ауасында радонның шоғырлануы шектен асады және 24 ауылда судағы радонның шоғырлануы шектен асады. 2010 жылы 325 ауылда радиациялық мониторинг жүргізілді.

Қазақстан тұрғындарының табиғи радиоактивті көздерден сәулелену тәуекелін төмендету 2012-2017 жылдардағы зерттеу бойынша қамтамасыз етіледі, оның мақсаты Шығыс Қазақстан, Павлодар және Алматы облыстарында 8000 үйдің ауасында (жылына 2000 үйден) радон шоғырлануын анықтау болып табылады.

Азаматтық авиация әуе кемелерінің ұшуларын қауіпсіз, тұрақты және тиімді жүзеге асыру мақсатында нақты метеорологиялық ақпаратпен жедел қамтамасыз ету және ауа райының қауіпті құбылыстарының туындауын алдын ала ескерту қажет.

2007, 2010 жылдары «Қазаэросервис» АҚ жарғылық капиталын толықтыруға республикалық бюджеттен 1,5 млрд. теңге көлемінен астам қаражат бөлінді, бұл 13 әуежайлардағы метеорологиялық жабдықты жаңғыртуды және техникалық қайта жабдықтауды жүзеге асыруға мүмкіндік берді. Алдағы уақытта осыған ұқсас метеорологиялық жабдықпен Орал, Талдықорған, Балқаш, Петропавл және Семей қалаларындағы әуежайларды жабдықтау жоспарлануда.

Ауа райының қауіпті құбылыстарының туындауын ерте ескерту және болжамдардың ақталу деңгейін арттыру бойынша ұшулардың қауіпсіздік деңгейін арттыру үшін еліміздің барлық аумағы бойынша қос поляризациялы доплерлік локаторлар жүйесін құру қажет. Аталған желіні құрудың бірінші кезеңін Қазақстанның батыс өңіріндегі Орал, Ақтау және Ақтөбе қалаларынан бастау болжануда. Бұл атмосфералық процестің физикалық ерекшеліктеріне негізделген: жер шарының солтүстік жартышарындағы ауа батыстан шығысқа қарай бет алады, синоптикалық процестердің қозғалысы Еуропалық аймақ пен Атлантикадан Каспий теңізі және Батыс Орал арқылы Қазақстан аумағына бағытталған.

Халықаралық авиацияны метеорологиялық қамтамасыз етуді ұйымдастыру жүйесін жетілдіру аясында елдің авиаметеорологиялық мәліметтер банкіні құру және Қазақстан Республикасының әрбір әуеайлағының климаттық сипаттауын әзірлеу қажет.

Аталған іс-шара Азаматтық авиацияның халықаралық ұйымы стандарттарына сәйкестендіруге, сонымен қатар халықаралық және отандық авианавигациялық пайдаланушыларды метеорологиялық ақпаратпен жедел қамтамасыз ету аясында

авианавигациясына қызмет көрсетудің сапалы жаңа әдістеріне көшуге мүмкіндік береді

Негізгі проблемаларды талдау

Қазақстан экологиясы саласындағы негізгі проблемалық мәселелерге мыналар ж а т а д ы :

- 1) ірі қалалар мен өнеркәсіптік орталықтардың ауа бассейнінің ластануы. Каспий және Балқаш өңірі ;
- 2) жерүсті және жерасты суларының ластануы, трансшекаралық сулар проблемасы;
- 3) өнеркәсіптік және тұрмыстық қалдықтардың жинақталуы;
- 4) суды бұру және кәріздік тазарту құрылыстары жүйелерінің қанағаттанарлықсыз жағдайы ;
- 5) жердің шөлейттену және тозу үдерістері;
- 6) экологиялық апаттың Арал және Семей аймақтары;
- 7) « тарихи » ластанулар .

Түзілетін қалдықтар көлемінің жыл сайынғы өсуіне қарамастан, оларды қайта өңдеу төмен деңгейде қалуда: түзілген қалдықтардың 20 % жуығы кәдеге жаратылады. Дамыған елдерде бұл көрсеткіш 30 % асады. Өндіріс қалдықтарын, оның ішінде улы қалдықтарды қайталама қайта өңдеу Қазақстанда тәжірибеге алынбаған. Қалдықтар техногенді қарқынды ластанатын ландшафттарды құра отырып, арнайы полигондарда, жинақтағыштарда және үйінді сақтағыштарда қоймаланады. Сонымен, мысалы, республикадағы электростанциялардың күл-шлак қалдықтарын кәдеге жарату және қолдану 1 % аспайды, ал Еуропада бұл көрсеткіш орташа есеппен алғанда 60 % құрайды .

Тазартылған шаруашылық-тұрмыстық сарқынды сулар төгінділері үшін жинақтауыш тоғандар құру өзінің қабілетсіздігін көрсетті. Оған Сорбұлақ (Алматы) және Талдықөл (Астана) сарқынды суларының жинақтауыштары мысал бола алады. Ең жоғары көлемі шамамен 1 млрд. м³ Сорбұлақ сарқынды сулар жинақтауышы көлі (посткеңестік кеңістіктегі ең үлкен сарқынды суларды жинақтаушы көл) уытты заттар құрамының тұрақты артуынан, оның толып кету және апаттық бұзылу мүмкіндігінен өңір экологиясы мен халқының қауіпсіздігіне күрделі қауіп болып табылады .

Мемлекет басшысының жеке тапсырмасын орындау үшін 2010 - 2012 жылдар кезеңінде Сорбұлақ сарқынды сулар жинақтауышы көлінің бұзылу қауіпін азайту және қалыптасқан қолайсыз экологиялық ахуалды бағалау мақсатында оның қазіргі жай-күйін кешенді зерделеу» тақырыбы бойынша ғылыми зерттеулер жүргізілді. 2013 жылы «Қосалқы құрылыстарды қоса алғанда, Сорбұлақ сарқынды сулар жинақтауышы көлін реконструкциялау» жобасын іске асыру үшін құжаттаманы дайындау жөніндегі жұмыстар басталды .

Осы жобаны орындау халық өмірінің әлеуметтік-тұрмыстық, санитариялық-эпидемиологиялық жағдайларының жақсаруына әкеледі, Сорбұлақ көліндегі су деңгейін төмендету есебінен бөгеттің бұзылу қауіпі жойылады, биологиялық тазартудан өткен сарқынды сулар төгінділерінің есебінен Іле-Балқаш бассейнінің су теңгерімі жақсарады.

Республика үшін ТОЛ, ескірген пестицидтер және онымен ластанған аумақтар мәселесін шешу өзекті проблема болып табылады. Бұл мақсаттар үшін ТОЛ-ды және басқа да қауіпті қалдықтарды экологиялық қауіпсіз жою жөніндегі зауыт салу, сондай-ақ ластанған жерлерді қалпына келтіру қажет.

2010 жылы БҰҰДБ/ ЖЭҚ «Қазақстанда ескірген пестицидтер және полихлордифенилдер қорларын және қалдықтарын жинау және жою бойынша зерттеу және ұсыныстар» жобасы аяқталды. Жобаны іске асыру барысында 14 ластанған аумақтар (10 ПХД бойынша, 4 пестицидтер бойынша) анықталды.

Стокгольм конвенциясы бойынша ұлттық міндеттемелерді орындау мақсатында Министрлік ТОЛ-дармен ластанған аумақтарды оңалту үшін жекелей алғанда Дүниежүзілік банктің жобасын іске асыру арқылы халықаралық инвестицияны тарту жұмыстарын жүргізіп жатыр.

Дүниежүзілік банктің жобасы осындай ұсыныстардың бірі болып табылады. Қазіргі уақытта Жаһандық экологиялық қор Қазақстанда тұрақты органикалық ластағыштарды жою жөніндегі зауыт салудың техникалық экономикалық негіздемесін (бұдан әрі - ТЭН) дайындауға құны 200 мың АҚШ долларын құрайтын грантты растады. Жобаның әкімшісі ретінде Дүниежүзілік банк Қазақстан Республикасының Үкіметі жобаны бірлесіп қаржыландырған жағдайда (50%-ға дейін) зауытты салуды қаржыландыруға қаражат бөлетіндігі туралы ниетін растады. Ұсынылған жоба республикалық бюджеттен, Дүниежүзілік банк займынан және Қазақстан Республикасы үшін сомасы 10,35 миллион АҚШ долларын құрайтын ЖЭҚ грантынан қаржыландырылатын болады.

Жобаны іске асыру туралы инвестициялық шешім қабылдау үшін жобаның ТЭН дайындау көзделген. ТЭН зауыт салуға және басымдық берілген ластанған учаскелерді қалпына келтіру бағдарламасына қатысты жобаның оңтайлы техникалық шешімін және техникалық, қаржылық, экономикалық және экологиялық/әлеуметтік жүзеге асырылуын көрсетеді.

Белсенді қорларды анықтау және миллиондаған аршынды жыныстардың үйінділері мен үйінді сақтағыштарын кәдеге жарату мәселесін шешу мақсатында техногендік минералдық түзілімдерді (бұдан әрі – ТМТ) түгендеуді жалғастыру қажет.

Экономикалық өсім, эмиссия көздерінің көбеюі және өнеркәсіптік қызмет көлемдерін кеңейту шамасы бойынша ластану деңгейін төмендету үшін негізгі шарт табиғат қорғау саясатын үздіксіз арттыру болып табылады.

Бұл ретте, жылу энергетика секторының, кен өндіру және кенді қайта өңдеу

салаларының кәсіпорындарын ең озық қолжетімді технологияларды ендіру жолымен техникалық қайта жарақтандыру мәселесі маңызды болып қалады.

Табиғи ресурстар және қоршаған орта мониторингінің бірыңғай мемлекеттік ақпараттық жүйесінің болмауы - Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігі және басқа мүдделі мемлекеттік ұйымдар арасындағы экологиялық ақпараттың жүйелі алмасуына мүмкіндік бермейді. Көп пайдаланушылар жүйесін көбейту, қоршаған ортаны қорғау және табиғи ресурстарды пайдалану саласында, оның ішінде ғарыштық мониторинг нәтижелері бойынша тиімді басқарушылық шешімдер қабылдауға жағдай жасайды.

Қазіргі уақытта Қазақстан гидрометеорологиялық қызметін дамыту өзекті мәселе болып табылады. Республика аумағының мониторингпен қамтамасыз етілуі, метеорологиялық мониторинг - 61%, агрометеорологиялық мониторинг - 66%, гидрологиялық мониторинг - 57%, атмосфералық ауаның жай-күйіне мониторинг – 31% құрайды.

Еліміздің барлық аумағындағы инфрақұрылым объектілері (қызметтік ғимараттар) мүшкіл жағдайда, қызметкерлердің жұмыс орындары қанағаттанарлықсыз, еңбекақыларының төмен болуы, кадрлармен қамтамасыз ету қиындығын туғызады. Бақылау пункттерінің көпшілігінде бақылаулар қолмен жүргізіледі.

Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Еліміз үшін реформалауды талап ететін маңызды экономика сегменттерінің бірі коммуналдық қалдықтарды кәдеге жарату және қайта өңдеу секторы болып табылады. Қазақстанда осы бағыттағы жұмыс қалыптасу кезеңінде.

Осы секторға халықаралық қаржы институттарының қызығушылығы 2012 жылы Еуропа Қайта Құру және Даму Банкімен ҚТҚ секторындағы өзара түсіністік пен ынтымақтастық туралы меморандум жасасуға ықпал етті. Осы Меморандум шеңберінде Мемлекет басшысының қайта өңдеу және кәдеге жарату жүйесін дамыту жөніндегі тапсырмасын іске асыру мақсатында ҚТҚ басқару жүйесін жаңғырту жөніндегі инвестициялардың негіздемелерін әрбір қала немесе өңір үшін нақты әзірлеу көзделген.

Бұл ретте ҚТҚ секторын дамытуды қаржыландыру тетіктерінің әртүрлі нұсқалары мен қалдықтарды қайта өңдеу кезіндегі мемлекет пен жеке сектордың өзара іс-қимылын ұйымдастыру схемалары қаралатын болады, бұл осы секторды қаржыландыру проблемаларын шешуі мүмкін.

Еуропа өзіне 2028 жылдың соңына дейін ТОЛ, ескірген пестицидтерді және онымен ластанған жерлерді кәдеге жаратуды аяқтау міндетін алды. Қазақстан Стокгольм конвенциясының тарапы болғандықтан 2028 жылға дейін құрамында ТОЛ бар барлық қалдықтарды экологиялық қауіпсіз жою және олармен ластанған аумақтарды қалпына келтіру бойынша өзіне алған міндеттемелерін орындауы тиіс.

Сонымен бірге, Қазақстан жыл сайын қауіпті химиялық заттар мен қалдықтарды

басқару мәселелерін реттейтін Роттердам, Базель және Стокгольм конвенциялары бойынша есеп беруі тиіс. Конвенциялардың негізгі міндеттері: ЖОЛ қорлары мен қалдықтарын басқару бойынша нормативтік-құқықтық актілерді әзірлеу және жетілдіру, Жойылмайтын органикалық ластаушылар туралы Стокгольм конвенциясының ережелеріне сәйкес Қазақстандағы ТОЛ қорлары мен қалдықтарына егжей-тегжейлі түгендеу жүргізу жұмыстарын жалғастыру және оларды экологиялық қауіпсіз жою бойынша, сондай-ақ Орхусс конвенциясына сәйкес жұртшылықтың хабардар болуын арттыру бойынша жұмыстардың орындалуы болып табылады.

Қазақстан Республикасының гидрометеорологиялық қызметінің халықаралық қызметі БМҰ негізгі бағдарламалары: Бүкіләлемдік ауа-райы қызметі, Бүкіләлемдік климаттық бағдарлама, Метеорологияны қолдану, гидрология және су ресурстары, кадрларға білім беру және дайындау, техникалық ынтымақтастық және т.б. бойынша атмосфералық зерттеу және қоршаған орта жөніндегі бағдарламаларға қатысу арқылы жүзеге асырылады.

БМҰ шеңберінде Қазақстанның міндеті, сондай-ақ еліміздің экономикалық салаларын дамыту гидрометеорологиялық және экологиялық ақпараттардың қажеттілігін арттырады. Гидрометеорологиялық қызметтің дамуын тежейтін факторларға: мамандандырылған кадрлардың тапшылығы, сонымен қатар республикалық бюджеттен осы саланы жеткіліксіз қаржыландыру жатады.

Экологиялық заңнаманы одан әрі дамыту, оны жетілдіруге және халықаралық тәжірибемен жақындастыруға бағытталады. Ең бастысы, заңнамаға мынадай мәселелер бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін болады:

- 1) коммуналдық және өнеркәсіптік қалдықтарды басқару жүйесі;
- 2) қоршаған ортаның ластануын реттеу және алдын алудың экономикалық құралдары;
- 3) экологиялық нормалау және жобалау;
- 4) халықаралық стандарттарға сәйкес шаруашылық қызметті жүзеге асыруға экологиялық талаптар жүйесі;
- 5) рұқсат беру жүйесін жеңілдету, кешенді экологиялық рұқсат берудің қолданыстағы тетіктеріне көшу;
- 6) қоршаған ортаға келтірілген залалды бағалауды анықтауды жетілдіру;
- 7) қоршаған орта мониторингінің жүйесін дамыту.

2-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының төмен көміртекті дамуға және "жасыл экономикаға" көшуі

Ескерту. 2-стратегиялық бағытқа өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен.

Қоршаған ортаны қорғау саласын дамытудың негізгі параметрлері
Қазақстан үшін «жасыл» даму бірінші кезекте индустриялық және энергетикалық секторларда төменкөміртекті дамуды, табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануды, су

секторлары, ауыл шаруашылығы, өндіріс және тұтыну қалдықтарын қайта өңдеу мәселелерін шешуді білдіреді. Мемлекет неғұрлым қатаң экологиялық стандарттарды басқару, енгізу қағидаттарын қайта қарауы және жаңа «жасыл» технологияларды енгізуді де үйренуі керек.

2012 жылғы есептік деректер бойынша 2010 жылы парниктік газдардың шығарындылары СО₂ эквивалентінде 262,7 млн. тонна немесе базалық 1990 жылға 73 % құрады.

Түрлі елдердің шығарындыларының салыстырылатындығын қамтамасыз ету үшін тұрғындардың жан басына шаққандағы негізгі парниктік газдардың жылдық эмиссияларының көрсеткіштерін есептеу қабылданған. 2005 жылы Қазақстан парниктік газдардың жалпы үлес эмиссиялары бойынша орта және жоғары көміртек сыйымдылығы экономикасы бар елдер арасында жан басына шаққанда 19,1 тоннаны құрап, 14 орын алды. 2010 жылы жан басына шаққанда 16 тонна құрап, оның ішінде шамамен 12 тоннасы көміртек диоксидінің эмиссиясына арналған.

Көміртек диоксиді шығарындыларының көлеміне ең көп үлесті энергетика, ал энергия тасығыштарынан – көмір қосады, бұл ретте есептер көрсеткендей, шығарындылар генерациясындағы көмірдің үлесі үдемелі қарқынмен өсетін болады. Отынды жағудан түзілетін жалпы шығарындылардың көлемінде ол 2010 жылға қарай 63 %, ал 2020 жылға қарай 66 % құрайды.

2009 жылғы 26 наурызда Қазақстан Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясына Киото хаттамасын (бұдан әрі – БҰҰ КӨНК) ратификациялап, көмірсутекті жанармайды жағудан пайда болатын парниктік газдар көлемінің өсуіне әкеліп соғатын жаһандық жылынудың алдын алу бойынша дүниежүзілік қозғалысқа қосылды. Киото хаттамасын іске асыру шеңберінде парниктік газдар шығарындылары бойынша мониторинг пен есептіліктің ұлттық жүйесін құру, көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін, квоталарды үлестірудің ұлттық жоспарын, сондай-ақ квоталарды саудалау нарығын құру бойынша шаралар қабылданады, техникалық және консультативтік көмек ұсыну үшін халықаралық банктермен және ұйымдармен келіссөздер жалғастырылатын болады.

Парниктік газдар шығарындылары жөніндегі заңнаманы бұзғаны үшін жауапкершілік бекітіледі, атап айтқанда парниктік газдар шығарындыларына белгіленген көлемді асырғаны үшін айыппұлдар енгізіледі. Еуроодақта айыппұл асырған әрбір тонна үшін 100 евро көлемінде белгіленген, биржадағы парниктік газдардың тоннасының құны әр тоннаға 8-11 евро аралығында ауытқиды. Қазақстанда әрбір тоннаға шамамен 70 евро көлемінде айыппұл болжанады, биржадағы құны сұраныс пен ұсыныспен реттеледі, бірақ тоннасы 4-5 еуродан төмен емес. Мұндай шаралар парниктік газдардың шығарындыларын қысқарту бойынша жобаларды іске асыру есебінен парниктік газдар шығарындыларын төмендетуге мүмкіндік береді.

Жаңартылатын энергия көздері

Қазақстан 2013 жылғы 1 қаңтардан басталып 8 жылға созылатын және 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын Киото хаттамасының екінші сынақ кезеңі үшін парниктік газдардың шығарындыларын 1990 жылғы базалық деңгейден 5 % қысқарту бойынша сандық міндеттемелерімен Киото хаттамасы Б Қосымшасы мемлекеттерінің тізіміне енді. Сонымен бірге Киото хаттамасының 20 және 21-баптарына сәйкес аталған түзету оны қабылдаған Тараптар үшін депозитарий қабылдау туралы құжатты осы Хаттама Тараптарының кемінде төрттен үшінен алған күнінен бастап тоқсаныншы күні күшіне енеді. Түзету оны ратификациялаған мемлекеттер үшін ғана күшіне енеді.

Бұл мақсатқа экономиканың энергия сыйымдылығын азайту есебінен ғана жету қиын болады. Парниктік газдардың шығарындыларын қысқартуда экологиялық таза жаңартылатын энергия көздері елеулі мәнге ие болып табылады.

Көмірсутегі шикізатының нарығында ірі ойыншы болып қала отырып, біз энергияның баламалы түрлерін өндіруді дамытуға, күн мен желдің энергиясын пайдаланатын технологияларды белсенді енгізуге тиіспіз. Бұл үшін бізде барлық мүмкіндіктер бар. 2050 жылға қарай елде энергияның баламалы және жаңғыртылатын түрлерін қоса алғандағы барлық энергия тұтынудың кем дегенде тең жартысы келуге тиіс. Мемлекет басшысының қойған міндеттерін орындау үшін жаңартылатын энергия көздері (бұдан әрі – ЖЭК) саласында жобаларды орындауға жағдай жасау, инвестициялар тарту бойынша сауатты саясат әзірлеу қажет.

ЖЭК саласындағы жобаларды іске асыру инвесторлардың, оның ішінде отандық инвесторлардың меншікті және қарыз қаражаты есебінен жүзеге асыру көзделіп отыр. Осыған байланысты ЖЭК пайдалануды қолдау шараларын қабылдау қажет етіледі.

Green 4 жобасын іске асыру

Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә. Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауында Қазақстан дамуының негізгі басымдықтарының бірі мемлекеттің «жасыл экономикаға» көшуі деп көрсетілген. Пилоттық жоба ретінде Green 4 жобасын іске асыру атап өтілді.

Green 4 жобасы Алматы қаласына іргелес аумақтарда тиімді және экологиялық таза ортасы бар 4 серіктес қала салуға бағытталған. Жалпы ауданы – 8 мың га. Жоспарланған саны – 304 мың адам. Жобаны іске асыру және жобаның инвестициялық тартымдылығын арттыру мақсатында серіктес қалалар базасында арнайы экономикалық аймақ құру, жасыл технологиялар кластерін құру, инженерлік инфрақұрылым объектілерін салу қажет.

Қазақстан Мемлекет басшының тапсырмасы бойынша Қазақстанның «жасыл» экономикаға көшу стратегиясын әзірлеуге кірісті. Стратегия Қазақстан экономикасын қайта құруға, қазіргі экологиялық проблемаларды шешуге және болашақта экологиялық тәуекелдерді төмендетуге мүмкіндік береді.

Астанада ЭКСПО-2017 өткізу бизнестің бірегей «жасыл» бағыттарын, жаңа

өндірістер мен жұмыс орындарын құруға, сондай-ақ еліміздің «жасыл» даму жолына көшу процесін жылдамдатуға мүмкіндік береді.

Негізгі проблемаларды талдау

Атмосфераға парниктік газдар шығарындыларының көлемі бойынша негізгі ластаушы еліміздің энергетикалық секторы болып табылады. Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексіне сәйкес парниктік газдардың шығарындылары мен сіңірулері саласында мемлекеттік реттеу жүйесі, квоталарды сату нарығы енгізілуде. Үкімет Парниктік газдар шығарындыларына 2013 жылға арналған квоталар бөлудің ұлттық жоспарын бекітті. Жоспарда экономиканың негізгі: энергетика, көмір, мұнай және газ өндіру, сондай-ақ өнеркәсіп секторлары қамтылған. Осы кәсіпорындар үшін Еуропалық сауда схемасы үлгісінде парниктік газдар шығарындыларына арналған квоталардың сауда үшін алаң ұйымдастырылады. Парниктік газдардың артық шығарындысы үшін айыппұл төлету көзделген.

Сонымен қатар табиғат пайдаланушылардың пікірінше, парниктік газдардың белгіленген көлемін арттырғаны үшін айыппұл төлету ерте және экономиканың барлық секторлары үшін айтарлықтай қаржылық тәуекелге әкеліп соқтырады.

Осыған орай парниктік газдар шығарындыларын мемлекеттік реттеу және квоталармен сауда жасаудың ішкі жүйесі мәселелері бойынша заңнамалық базаны жетілдіру бойынша жұмыстар жүргізу қажет.

Негізгі сыртқы және ішкі факторларды бағалау

Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 10 ақпандағы № 922 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарымен инвестицияларды тарту, экологиялық проблемаларды шешу, антропогендік салмақтың жағымсыз әсерін азайту, табиғат пайдаланушылардың қоршаған ортаға эмиссияларды азайту, қалдықтарды кешенді қайта өңдеуге жауапкершілігін күшейту мәселелерінде төмен көміртекті экономиканың «жасыл» саясатын орнықты дамытуды басқару жүйесін оңтайландырудың қажеттілігі анықталды.

Қазақстан отын-энергетика кешені дамыған ел ретінде, өзінің экономикалық және технологиялық даму деңгейін ескере отырып, төмен көміртекті дамуға жол таңдау проблемасына тап болуда. Төмен көміртекті экономикаға көшу мүмкіндігі ең алдымен төмен эмиссиялы энергетиканың даму үрдісімен, экономиканы қайта құрылымдаумен, энергия үнемдеумен және орнықты дамумен байланысты болады.

Төмен көміртекті даму барлық мүдделі тараптарды тартумен экономика секторлары арасындағы ынтымақтастықты, келісімділікті және өзара іс-қимылды талап етеді, қоғамның бүкіл әлеуеті пайдаланылып, оның барлық күштері өндіріс және тұтыну салаларындағы жаңа төмен көміртекті тұрғыға көшуді іске асыруға бағытталуы тиіс. Сондықтан, Министрлік «жасыл» экономика қағидаттарын қалыптастыруға жағдай жасау, ең алдымен, қоғамдық компанияларды өткізу, табиғат пайдаланушылармен

қалпына келетін энергия көздерін ендіру және энергия тиімділік бойынша шаралар қолдану, экологиялық таза технологияларды ендіру мәселелері бойынша оқу семинарлары арқылы алдына орта мерзімді мақсат қояды.

Құрамына халықаралық даму банктері кіретін Таза технологиялар қорымен келіссөздер үдерісінде 2010 жылғы наурызда үш бағыт бойынша Қазақстанда таза технологиялар бойынша жобалар/бағдарламаларды қаржыландыру үшін жеңілдікті бірлесіп қаржыландырудың Инвестициялық жоспары мақұлданған:

- 1) орталықтандырылған жылумен жабдықтау жүйесін жаңғырту;
- 2) қаржы институттары арқылы орнықты энергетикаларды қаржыландыру;
- 3) жаңартылатын энергия көздерін дамыту.

Павлодар, Петропавл, Атырау қалаларында кейбір жасыл жобаларды іске асыру үшін инвестицияларды тарту үдерісі басталды.

Орнықты төмен көміртекті болашаққа барар жолда жүйелі жылжыту үшін нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру және оның климаттың өзгеруі үдерістерінің алдын алу бойынша жұмыстар саласындағы халықаралық талаптарға сәйкес үйлесуі бар және күтілетін климаттық өзгерістерге табиғи және адам жүйелерінің осал жерлерін қысқартуға бағытталған заманға сай бейімдеу іс-шараларын әзірлеу және ө т к і з у қ а ж е т .

«Жасыл экономикаға» көшу, сонымен қатар климаттың өзгеруімен шартталған проблемаларды шешуге мүмкіндік туғызатын болады. Бұл ретте, әсер етудің нақты шарасы төмен көміртекті, ресурстық тиімді экономиканы құруды, оның ішінде Киото хаттамасының тетіктері арқылы инвестициялау болады.

Жаңартылатын энергия көздерін ендіру, жаңартылатын ресурстар мен энергия көздерін пайдалану саласындағы бәсекеге қабілетті ғылыми әзірлемелерді және инновациялық технологияларды құру бойынша ғылыми зерттеулерді жүргізу, осы саладағы басым міндеттерге айналады.

3-стратегиялық бағыт. Өсімдіктер және жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды, сондай-ақ су қорын ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету

Ескерту. 2-бөлім 3-стратегиялық бағытпен толықтырылды - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен.

Су, орман, аңшылық және балық шаруашылықтарындағы дамудың негізгі параметрлері

Балық шаруашылығын дамыту

2012 жылы республикада жұмыс істейтін республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорындар болып табылатын 3 балық питомнигі, 1 уылдырық шашу-өсіру шаруашылығы, 2 бекіре балығын өсіру шаруашылығы және Қазақ өндірістік-жерсіндіру станциясы 158,4 млн. дана бағалы балық түрлерінің шабағын (балықтардың бекіре, тұқы, дөңмандай, ақ амур, ақсақа балық түрлері) өсірді және

табиғи су айдындарына жіберді.

2012 жылы балық аулау 38,6 мың тоннаны құрады. Балық ресурстарын пайдаланудан мемлекеттік бюджетке 508,5 млн. теңге сомасында төлем енгізілді.

Балық ресурстарын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар 6839 балық қорғау заңнамаларын бұзу фактісін анықтады және жолын кесті, 41,2 млн. теңге сомасында айыппұл салынды. Құқық бұзушылардан жалпы көлемі 37 тонна балық, оның ішінде 402 килограмм бекіре тұқымдас балық тәркіленді.

Балық шаруашылығы су айдындары мен учаскелерін пайдаланушыларға ұзақ мерзімге бекітіп беру бойынша іс-шараларды іске асыру жалғасуда, бұл балық шаруашылығын дамытуға олардың қаражаттары мен инвестицияларын тарту бойынша жоспарлы жұмыстар жүргізуге мүмкіндік береді.

Өткен кезеңде 1106 балық шаруашылығы ұйымына 10 жылға дейінгі мерзімге 2034 халықаралық, республикалық және жергілікті маңызы бар су айдындары мен учаскелері бекітіліп берілді.

Орман және аңшылық шаруашылықтарын дамыту

2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» бағдарламасын іске асыру мақсатында 2012 жылы облыс әкімдіктерінің орман қорғау мекемелері мен Орман және аңшылық шаруашылығы комитетінің табиғат қорғау мекемелері 70,0 мың гектар алаңда, оның ішінде 57,4 мың гектар алаңда ағаш отырғызу және егу әдісімен және 12,6 мың гектар алаңда ормандарды табиғи жаңартуды қолдау әдісімен ағаш отырғызу жұмыстарын жүргізді. Ормандарды молықтыру көлемі 2010 жылмен салыстырғанда 12 %, ал 2005 жылмен салыстырғанда 54 % өсті.

Астана қаласының жасыл аймағын құру жұмыстары жалғасуда. 2012 жылғы көктемде оны 5 мың гектар алаңда құру бойынша жұмыстар жүргізілді. 1997 жылдан бастап барлығы 60 мың гектар екпе ағаштары отырғызылды.

2012 жылы республиканың ерекше қорғалатын табиғи аумақтары мен мемлекеттік орман қорының аумағында 6,6 мың гектар алаңда 665 орман өрті болды, оның ішінде орманды жерлер 4,7 мың гектарды құрады. Орман өртінен келген шығын 165327 мың теңгені құрады.

2012 жылғы орман өрттерін талдау 2011 жылмен салыстырғанда олардың алаңдары 52 % ұлғайғанын көрсетті, бірақ соңғы 5 жылдағы орташа көрсеткішпен салыстырғанда орман өрттерінің алаңы 1,5 % азайды.

Орман қорына қауіп төндіретін дала өрттерін уақытында анықтауға және жоюға авиациялық патрульдеу жүргізумен қол жеткізілді.

2012 жылы «Қазақавиорманқорғау» республикалық мемлекеттік қазыналық кәсіпорны 8897 сағат көлемінде ормандарды авиациялық патрульдеуді жүзеге асырды, бұл ретте 351 орман өртін анықтады және жойды (орман өртінің жалпы саны 433 жағдайды құрайды), ол қорғалатын аумақтың (8869 мың га) жалпы санының 81 % құрайды (жоспарда 72 %).

Соңғы жылдары орман шаруашылығының нормативтік құқықтық базасын жетілдіру бойынша қабылданған шаралар, саланы бюджеттік қаржыландыруды ұлғайту нәтижесінде заңсыз ағаш кесу көлемін айтарлықтай азайтуға қол жеткізілді.

Ағымдағы жылдың басынан бері өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлар құқық қорғау органдарымен бірлесіп, 17324 рейд өткізді, бұл ретте көлемі 398 текше метрді құрайтын ағашты заңсыз кесудің 830 фактісі анықталды. 448 орман заңнамасын бұзушыға 4999 мың теңге сомасында айыппұл салынды, оның ішінде 316 бұзушы 3878 мың теңге төледі. 651 бұзушы 12177 мың теңге талапқа ұсынылды, оның ішінде 477 бұзушыдан 8987 мың теңге өтелді.

Бұзушылардан 1046 текше метр заңсыз дайындалған сүрек, сондай-ақ құқық бұзушылардан 30 құрал алынды.

Ағаштарды заңсыз кесу фактісі бойынша 246 іс сотқа және 186 іс құқық қорғау органдарына берілді, бұл ретте сот 219 әкімшілік және 9 қылмыстық іс қарады.

2012 жыл бойы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 10 қыркүйектегі № 924 қаулысымен бекітілген «2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» бағдарламасына сәйкес сирек кездесетін және жойылып бара жатқан жабайы тұяқты жануарлар мен киіктердің санын сақтау және қалпына келтіру бойынша жұмыстар жүргізілді. Аңшылық шаруашылықтарының қорықшылар құрамы мен орман және аңшылық шаруашылығы облыстық аумақтық басқармаларының инспекторлары жануарлардың ауланатын түрлерін қорғауды жүзеге асырды.

2012 жылы өткізген киіктерді есепке алу нәтижелері бойынша киіктердің жалпы саны 137,5 мың дарақты (35,5 мың дарақ немесе 2011 жылға қарағанда 34,8 %-ға көп), оның ішінде: бетпақ далалық киіктер – 110,0 мың, үстірттік киіктер – 6,5 мың және оралдық киіктер – 20,9 мың дарақты құрайды.

Биологиялық әртүрлілікті сақтаудың тиімді шарасы ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру болып табылады.

2012 жылғы қарашада Қазақстан Республикасы Үкіметінің № 1496 қаулысымен киіктер мен далалық экожүйелерді сақтау үшін Қостанай облысында жалпы ауданы 489,7 мың га «Алтын дала» мемлекеттік табиғи резерваты құрылды.

Су ресурстарын басқару

2012 жылы республикалық меншіктегі су шаруашылығы объектілері мен құрылыстарының орнықты қызмет етуін қамтамасыз ету мақсатында гидротехникалық құрылыстарды қайта жаңарту және гидромелиоративтік жүйелерді күрделі жөндеу бойынша жұмыстар жүргізілді.

2012 жыл бойына күрделі жөндеу және қалпына келтіру жұмыстары 22 аса апатты су шаруашылығы объектілерінде, қайта жаңарту бойынша іс-шаралар 42 гидротехникалық құрылыста өткізілген.

Су ресурстарын басқарудың негізгі проблемаларының бірі су шаруашылығы

инфрақұрылымының қанағаттанарлықсыз жағдайы болып табылады.

Су шаруашылығы жүйелері мен құрылыстарының нақты тозуы 60 %-дан аса құрайды. Стратегиялық маңызды құрылыстардың сенімділігі мен қауіпсіздігі төмендеген. Кіші және орта гидротораптардың бөгеттері аса апатты жағдайда, олардың бұзылуы техногенді сипаттағы төтенше жағдайлардың туындау себебі болып табылады.

Тарату желілерінің пайдалы әсер коэффициентінің төмендігі, судың көп шығындары, жер асты суларының көтерілуі және маңындағы жерлердің тұздануы б а й қ а л ғ а н .

Қазіргі проблемаларды шешу гидротехникалық құрылыстарды қайта жаңарту, аса апатты гидромелиоративтік жүйелерді қалпына келтіру, суармалы егіншілікте суды үнемдеу технологияларын енгізу бойынша іс-шаралар кешенін уақытылы орындаумен б а й л а н ы с т ы .

Су ресурстарын басқару бойынша мемлекеттік бағдарлама аясында бірінші кезеңінде 2020 жылға қарай халықты ауыз сумен қамтамасыз ету, екінші, 2040 жылға қарай суармалы егіншілікті сумен қамтамасыз ету мәселелері шешілетін болады.

Негізгі проблемаларды талдау

Орман және аңшылық шаруашылығының қазіргі уақыттағы ең маңызды проблемаларына мыналарды жатқызуға болады:

- 1) орман шаруашылығына үлкен залал келтіретін орман өрттері;
- 2) орман өрттерінің пайда болуына үлкен әсерін тигізетін дала өрттері. Олар да жануарлар дүниесінің жай-күйіне және жалпы биологиялық әртүрлілікке жоюшылық әсер етеді, ауыл шаруашылығына айтарлықтай залал келтіреді;
- 3) орман шаруашылығы мемлекеттік мекемелерінің нашар материалдық техникалық қ а м т а м а с ы з е т і л у і ;
- 4) орман шаруашылығы мемлекеттік мекемелеріндегі өртке қарсы іс-шараларды ж е т к і л і к с і з қ а р ж ы л а н д ы р у ;
- 5) тарихи мекендеу ареалына реинтродукциялау үшін жануарларды қоныс аудару бойынша мақсатты жұмыстар үшін, гендік қорларды сақтау үшін, аңшылық шаруашылығын дамыту үшін арнайы мамандандырылған құрылымдық бөлімшелердің болмауы (жануарларды ұстау, карантин, тасымалдау және т.б.);
- 6) жануарлар дүниесін пайдаланушыларға жануарлар дүниесінің объектілерін қорғау бойынша міндеттерді жүктей отырып, оларға конкурстық негізде одан әрі бекіту мақсатында перспективті учаскелерді анықтау үшін аңшылық жерлерінің резервтік қоры аумақтарының жеткіліксіз зерттелуі;
- 7) жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану бойынша шараларды қолдану мақсатында жануарлар мен жыл құстарының негізгі миграциялық жолдары, аңшылық шаруашылығындағы аң-құстарды өсіру мәселелері зерттелмеген және а н ы қ т а л м а ғ а н ;

8) жыртқыштардың ауыл шаруашылығы мен жабайы фаунаға келтіретін зияндарының барынша азайту бойынша алдын алу шараларын қабылдау үшін оларды есепке алу және оңтайлы саны бойынша мәселелер зерттелмеген.

Балық және су шаруашылықтарының қазіргі уақыттағы проблемаларына мыналарды жатқызуда болады:

1) тауарлы балық өсірудің әлсіз дамуы. Осы бағытты қарқындату қажеттілігі табиғи су айдындарындағы балық шикізаты запастарының шектеулілігімен және су айдындарының суалуын болдырмау мақсатында оларда кәсіпшілік балық аулауды шектеу бойынша шаралар қабылдаудың қажеттілігімен түсіндіріледі;

2) Қазақстан бойынша орта есеппен 70,8 % ауыл тұрғыны орталықтандырылған су құбырларының суымен, 28,3 %-ы орталықсыздандырылған су көздерінің суымен қамтамасыз етіледі, ал халықтың қалған бөлігі (0,9 %) тасып әкелінетін суды және ашық су айдындарының суын пайдаланады;

3) су бөлу жүйелерінің құрылыстары мен желілерінің көпшілігі 20-30 жылдан астам уақыт бұрын пайдалануға берілген немесе күрделі жөндеуден өткен;

4) жалпы республика бойынша желілердің үштен екі бөлігі күрделі жөндеуді немесе оларды толық алмастыруды қажет етеді; тазартылмаған ағындарды тікелей сүзу алаңдарына түсіруі байқалады;

5) тек 41 қалада ғана толық технологиялық циклмен кәріздік тазалау құрылыстары бар, олардың ішінде, 10 қаладағы тозуы 70 %-ды құрайды;

6) бүгінгі таңда, суармалы жерлерге қызмет көрсететін ішкі шаруашылық гидромелиоративтік желілердің 90 %-ға дейінгі ауыл шаруашылығы тауар өндірушілердің немесе олардың бірлестіктерінің - су пайдаланушылардың ауылдық тұтынушылар кооперативтерінің жеке меншігінде;

7) үлкен шығындылықтың, нашар материалдық базаның салдарынан ауыл шаруашылығы тауарларын өндірушілер жыл сайынғы мелиоративтік іс-шараларын (ішкі шаруашылық суару және коллекторлы-дренажды желілерді тазарту, суару алаңдарын қопсыту және жоспарлау, тұзданған жерлерді шаю) өз күштерімен жүргізе алмайды;

8) суару суына деген өсіп келе жатқан тапшылық, суармалы жерлердің экологиялық жағдайының нашарлауы жағдайында су үнемдеу технологияларын әзірлеу мен енгізу ө з е к т і б о л ы п о т ы р .

Негізгі ішкі және сыртқы факторларды бағалау

Орман, балық және су шаруашылықтарын дамытуға әсерін тигізетін негізгі сыртқы және ішкі факторларға:

1) табиғи сипаттағы тәуекелдер (жаһандық жылыну, республикада және шектес мемлекеттерде өсімдіктер мен жануарлардың жаппай ауруы, құрғақшылық, гидрологиялық (судың аз болуы) режим, оттегі режимі, су тасқыны, сел, республикада және шектес мемлекеттерде су жануарларының жаппай ауруы, экожүйелерге

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең						
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	Ластаушы заттардың жалпы шығарындылары нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемдері 5 млн. тоннадан аспайтын болады (жыл сайын 2020 жылға дейін)	ведомстволық деректер	млн. тонна					5	5	5
1-1.	Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 807 қаулысымен.									
2.	Ластаушы заттардың төгінділері нормативтерінің белгіленген мәндерінің көлемдері 5 млн. тоннадан аспайтын болады (жыл сайын 2020 жылға дейін)	ведомстволық деректер	млн. тонна					5	5	5
2-2.	Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 807 қаулысымен.									
3.	Қалдықтардың түзілуіне оларды қайта өңдеудегі үлесі	есепті деректер	%	20	20,1	20,7	20,8	24,3	21,9	22,7
4.	Дүниежүзілік экономикалық форумның «Мемлекеттік органдар қабылдайтын шешімдердің айқындылығы» индикаторы бойынша бәсекеге қабілеттіліктің (ДЭФ ЖБИ) жаһандық рейтингіндегі	ДЭФ ЖБИ есебі	орны		75	53	46	30		28

11.	автоматтандыру үлесі (Ерекше қорғалатын табиғат аумақтары, жануарлар әлемі, б а л ы қ шаруашылығы және орман қоры кадастрлары)	ведомстволық деректер	%				85	85	85	100
12.	Электронды форматта берілетін мемлекеттік қызметтің үлес салмағын арттыру	ведомстволық деректер	%				40	37		

«Ескерту ** - жылдың қорытындысы бойынша жедел деректер, соңғысы – есепті жылдан кейінгі жылдың сәуірінде ұсынылады.

Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар		Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі				
		2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1		2	3	4	5	6
13.	Қоршаған орта мен табиғи ресурстар мониторингінің бірыңғай мемлекеттік жүйесін құру бойынша жобалық материалдар әзірлеу				x	
14.	Өткен жылы аяқталған қоршаған ортаны қорғау саласындағы ғылыми-зерттеу нәтижелерін пайдалану	x		x	x	x
15.	«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне экологиялық мәселелер бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңын қабылдауды қамтамасыз ету	x				
16.	Қоршаған ортаға эмиссияларды реттеу саласындағы нормативтік-әдістемелік құжаттарды жетілдіру	x	x		x	X
17.	Аумақтарды дамыту бағдарламаларының экологиялық бөлімдерін келісу			x	x	x
18.	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы ақпараттық жүйелерді сүйемелдеу		x	x	x	x
	Интернет-ресурстарды (блоктар, форумдар) және бұқаралық ақпарат құралдарын (БАҚ) пайдалану арқылы қоршаған					

19.	ортаны қорғау және табиғат пайдалану саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруды ақпараттандыру	x	x	x	x	x
20.	Қоршаған ортаны, жануарлар әлемін және табиғи ресурстарды қорғау саласындағы мемлекеттік көрсетілетін қызметтер стандарттарын әзірлеу және бекіту		x	x		

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
1.1.2-міндет. «Тарихи» ластануларды жою, табиғи ортаны қалпына келтіру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
21.	Кәдеге жаратылған өндіріс және тұтыну қалдықтарының көлемі	ведомстволық деректер	млн. тонна	133,9	134,5	139,8	139,8	248,4	146,4	153,1
22.	Қазақстандағы тұрақты органикалық ластағыштар (ТОЛ) проблемалары жөніндегі жобалар шеңберінде халықаралық инвестициялардың өсу қарқыны	есеп	2010 жылға қарағанда %-бен				14			
22-1.	Жерасты суларын алты валентті хроммен ластанудан тазарту үшін технологиялық алаңды дайындау пайызы	ведомстволық деректер	%				100			
22-2.	Республикалық бюджеттен қаржыландырылатын іске асырылатын жобалар бойынша аумақты «тарихи» ластанулардан тазарту деңгейі: жерасты суларын № 3 тәжірибелік-өнеркәсіптік учаскеде алты валентті хроммен ластанудан тазарту	ведомстволық деректер	%					13,8		
22-3.	Қатты тұрмыстық қалдықтарды басқару жүйесін жаңғырту бойынша инвестициялық негіздемелер саны	ведомстволық деректер	дана					3		

29.	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы екіжақты өзара іс-қимылдың шарттық-құқықтық негізін бекіту	ведомстволық деректер	дана	2	4	2	1	1	1	1
30.	Министрліктің қоршаған ортаны қорғау саласындағы өзара іс-қимылының географиясын ұлғайту	ведомстволық деректер	елдердің саны			56	105	105	110	118
31.	Халықаралық экологиялық конвенцияларды іске асыру шеңберінде ұлттық баяндамаларды әзірлеу	ведомстволық деректер	дана	5	5	6	4	4	4	4
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар						Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі				
						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1			2	3	4	5	6		
32.	«Еуропа үшін қоршаған орта» қоршаған ортаны қорғау министрлерінің 7-ші жалпыеуропалық конференциясын өткізу			x						
33.	Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы келісімге және Қазақстан Республикасының Үкіметі мен Қытай Халық Республикасының Үкіметі арасындағы трансшекаралық өзендер суының сапасын қорғау туралы келісімге қол қою			x						
34.	Біріккен Араб Әмірліктерімен және Корея Республикасымен қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы меморандумға қол қою			x	x					
35.	Трансшекаралық Жайық өзенін сақтау және қалпына келтіру бойынша бірлескен кешенді іс-қимыл жоспарын дайындау және іске асыру			x	x	x	x			
36.	Тегеран конвенциясының 4 хаттамасына және Орхус конвенциясының ПГШР хаттамасына қосылу жөнінде дайындық жұмыстарын жүргізу									x
37.	Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 2012.12.29 № 1756 (2013 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі) Қаулысымен.									
38.	Қоршаған ортаны қорғау саласындағы халықаралық экологиялық конвенциялардың хаттамаларын ратификациялау			x						x

47-1.	Аэродромнан 200 км дейін радиуста ауа-райының қауіпті құбылыстары туралы радиолокациялық метеорологиялық ақпараттың алдын ала берілуін арттыру	ведомстволық деректер	мин.						10	10
-------	--	-----------------------	------	--	--	--	--	--	----	----

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
1.2.1-міндет. Мемлекет пен тұрғындарды гидрометеорологиялық ақпаратпен қамтамасыз ету сапасын арттыру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011жыл	2012жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
48	Метеорологиялық болжамдар санын ұлғайту	ведомстволық деректер	дана	0	0	3				
49	Гидрологиялық болжамдар санын ұлғайту	ведомстволық деректер	дана	0	0	5				
50	Агрометеорологиялық болжамдар санын ұлғайту	ведомстволық деректер	дана	5	5	5				
51	Агрометеорологиялық болжамдар түрлерінің саны	ведомстволық деректер	бірлік				6	7	7	8
52	Тәуліктік ауа райы болжамдарының өзін-өзі ақтауы	ведомстволық деректер	%	88	88	88				
53	Бақылау пункттерінің саны	ведомстволық мәлімет								
54	автоматты метеорологиялық станциялар							85	95	95
55	агрометеорологиялық бекеттер	ведомстволық деректер						87	87	87
56	Қар өлшеу бағыттарының саны		бірлік					24	25	25
56-1	Радиолокациялық жүйелердің саны	ведомстволық деректер	бірлік					1	3	3
57	Республика аумағын агрометеорологиялық мониторингпен қамтамасыз ету	ведомстволық деректер	егіс көлемінен %				66	72	68	68

57-1	метеорологиялық мониторинг	ведомстволық деректер	ең төменгі қажетті метеостанциялардың санынан %					68	70	70
57-2	гидрологиялық мониторинг	ведомстволық деректер	ең төменгі қажетті метеостанциялардың санынан %					59	62	62

Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар			Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі				
			2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6		
58.	Бақылау пункттерін қайта жаратқызыру және қайта жабықтау бойынша шаралар қабылдау	x	x	x	x	x	
59.	Болжаудың жаңа әдістерін тәжірибеге ендіру	x	x	x	x	x	
59-1.	Жаңа метеорологиялық бақылау пункттерін салуға техникалық құжаттаманы әзірлеу және құрылыс жұмыстарын жүргізу			x	x	x	
59-2.	Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингтің мұрағат деректерін қалыптастыру			x	x	x	

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
1.2.2-міндет. Мемлекет пен тұрғындарды экологиялық ақпаратпен қамтамасыз ету сапасын арттыру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
60.	Ластаушы заттардың көрсеткіштерін анықтайтын спектрді кеңейту:	ведомстволық деректер	көрсеткіштер саны							
61.	атмосфералық ауадағы;			16	16	16	16	17	17	17
62.	судағы;			45	45	45	45	46	46	46
63.	топырақтағы			5	5	5	5	6	6	7
64.	Республика аумағын атмосфералық ауаның ластауының жай-күйі туралы мониторингпен қамтамасыз ету	ведомстволық деректер	Экологиялық бекеттердің қажетті санының ең аз %				42	42	54	70

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар	Есепті кезең				
		2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

72.	әрі-ЖАО) пайдаланған АЕМ-нің радиациялық жағдайларын жақсарту бойынша ұсынымдарының үлесі	ведомстволық деректер	Бағытталған кепілдемеден %					25*			
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар				Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі							
				2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл			
1				2	3	4	5	6			
73.	Ауылдық елді мекендердің экологиялық паспорттарын құру мақсатында ауылдық аумақтарда экологиялық-демографиялық зерттеу жүргізу		x								
74.	Ауылдық елді мекендердің радиациялық мониторингін жүргізу		x								
75.	АЕМ жүргізілген зерттеулердің нәтижелері бойынша адамдардың денсаулығына және олардың аман-саулығына қолайсыз экологиялық факторлардың әсер етуі мәселелері бойынша халыққа білім беру		x	x							
*- 2008-2010 жылдардағы зерттеу қорытындылары бойынша деректер											
Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері: 1.2.4-міндет. Азаматтық авиацияның әуе кемелерінің ұшуларын метеорологиялық қамтамасыз ету бөлігінде авиациялық қауіпсіздікті арттыру және авиациялық метеорологиялық өнімнің сапасын арттыру											
№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең					
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
76.	Азаматтық авиацияның халықаралық ұйымы стандарттарына сәйкес келетін авиациялық метеорологиялық станциялардың үлесі	ведомстволық деректер	%	55	72,2	72,2	100				
77.	Авиация үшін қауіпті құбылыстардың өзін-өзі ақтауын жақсарту	ведомстволық деректер	%	93	95,4	95,4	95,4	95,4	96	97	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар				Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі							
				2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл		2015 жыл		
1				2	3	4	5		6		
78.	Орал, Семей, Талдықорған, Петропавл және Балқаш қалалары әуежайларының метеорологиялық жабдықтарын жаңғырту және техникалық қайта жабдықтауды жүргізу			x							

79.	Әуежайларды метеорологиялық жабдықтармен қайта жабдықтау		x	x	x	x
79-1.	Білікті мамандарды тарту есебінен радиолокациялық желілерге қызмет көрсету сапасын арттыру				x	x

1.3-мақсат. Экологиялық заңнаманың сақталуын қамтамасыз ету
Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарламалардың кодтары: 001

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
80.	Экологиялық заңнаманың құқық бұзушылығын анықтаудың үлес салмағы (құқық бұзушылықтардың саны * / тексерулердің жалпы саны)	ведомстволық деректер	саны				1,1	1,15	1,2	1,25

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
1.3.1-міндет. Мемлекеттік экологиялық бақылаудың тиімділігін көтеру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
81.	Берілген нұсқамалардың жалпы санына мемлекеттік бақылаудың орындалған нұсқамаларының үлесі	есеп	%	82,3	86	87	88	86	93	96
82.	Табиғат пайдаланушыларды және қоғамдық ұйымдардың өкілдерін қоршаған ортаны қорғау саласындағы біліктілігін арттыру курстарымен қамту	есеп	%			5	15	17	23	30

Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі

		2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
83.	Инспекциялық экологиялық тексерулер жүргізу	x	x	x	x	x

84.	Министрліктің бақылау-инспекциялық қызметінің мониторингі	x	x	x	x	x
85.	Қоршаған орта саласында құқықты түсіндіру жұмыстарын жүргізу	x	x	x	x	x
85-1	Мемлекеттік экологиялық бақылау мәселелері бойынша тәуекелдер жүйесінің тиімділігін арттыру жөніндегі шараларды қабылдау (табиғат пайдаланушылардың тәуекелдерді бағалау жүйесінің критерийлерін қайта қарау және тиісті өзгерістерді нормативтік деңгейде бекіту)			x		

2-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының төмен көміртекті дамуға және « ж а с ы л э к о н о м и к а ғ а » к ө ш у і

Ескерту. 2-стратегиялық бағытқа өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 807; 31.12.2013 N 1588 қаулыларымен.

2.1-мақсат. Парниктік газдар квоталарын сатуға арналған нарықтың жұмыс істеуіне ж а ғ д а й ж а с а у

Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарламалардың кодтары: 001

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
86.	1992 жылмен салыстырғанда парниктік газдар шығарындыларының көлемін жоғарлатпау*	ведомстволық деректер	%	74	76	81				
86-1	1990 жылмен салыстырғанда парниктік газдар шығарындыларының көлемін жоғарылатпау *	ведомстволық деректер	%				73	76	79	81

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
2.1.1-міндет. Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың нарықтық тетігін ендіру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
87.	Парниктік газдар шығарындылары көздерінің мемлекеттік кадастрында бекітілген кәсіпорындардың қондырғылары паспорттарының саны	ведомстволық деректер	дана		768	930	1450	2500	1550	1600

88.	Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін құру	ведомстволық деректер	дана			1					
89.	Парниктік газдар шығарындыларының квоталарымен сауда нарығына қатысушыларының үлесі 2013 жылмен салыстырғанда 10 пайызға дейін артады (көрсетілген нарық іс-әрекетінің бірінші кезеңінің бірінші жылы жоспарланған мүшелерінің саны (2013-2015 жылдар) - 180)	ведомстволық деректер	2013 жылы нарыққа қатысушылар санының %						5		5
90.	Парниктік газдар шығарындыларын қысқартудың нарықтық тетігі шеңберінде парниктік газдар шығарындыларының квоталарымен сауда нарығының бірінші кезеңі бойынша экономиканың энергетикалық секторында парниктік газдар шығарындыларын төмендету	ведомстволық деректер	2012 жылмен салыстырғандағы %								3

2.1.2-міндет. Жаңартылатын энергия көздерін дамыту

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
90-1	Жаңартылатын энергия көздері өндіретін электр энергиясының көлемі	ЖАО	млрд. кВт/сағ.	0,37	0,4	0,4	0,45	0,65	1,0	-
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар			Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі							
				2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл		
	1		2	3	4	5	6			
91.	Көміртегі бірліктерінің мемлекеттік тізілімін құру және сүйемелдеу		x	x	x	x	x			

92.	Шығарындылар көздері бойынша парниктік газдар шығарындыларына түгендеу жүргізу әдістемесін жетілдіру	x				
93.	Парниктік газдар шығарындылары көздерінің мемлекеттік кадастрын құру және сүйемелдеу				x	x
94.	Парниктік газдар шығарындыларын төмендетуге және климаттың өзгеруі адаптациясына байланысты жобаларды жүзеге асыру	x	x			
95.	Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясы (БҰҰ КӨНК) бойынша Үшінші ұлттық хабарламаны дайындау					x
96.	Сәйкес нормативтік-құқықтық негізді әзірлеу жолымен парниктік газдар шығарындыларының квоталарымен сауда нарығының жұмыс істеуін қамтамасыз ету	x	x			

Е с к е р т п е :

* - Климаттың өзгеруі жөніндегі БҰҰ Негіздемелік Конвенциясы Тараптарының 1995 жылғы 2 маусымдағы № FCCC/CP/1995/7/Add.1 шешіміне сәйкес кейбір парниктік газдар немесе қызмет секторлары бойынша жылдық деректердің толық емес болуы немесе шешуші мағынаға ие болмауын назарға ала отырып, жылдық негізде көздер мен абсорбциялар бойынша бөлуді, сіңірушілер бойынша бөлуді қамтитын шығарындылардың ұлттық кадастрларына 1990-1993 жылдардың (қажет кезде жаңартылған) және бар болған жағдайда 1994 жылдың деректері 1996 жылғы 15 сәуірге дейін ұсынылуы тиіс; кейінгі жылдар бойынша деректер көрсетілген қағидаларды ескере отырып, жыл сайын ұсынылуы қажет.

Осы шешімге сүйене отырып, ағымдағы жылы екі жыл бұрынғы деректер ұсынылады

2.2-мақсат. «Жасыл» экономика қағидаттарын қалыптастыру үшін жағдай жасау
Осы мақсатқа жетуге бағытталған бюджеттік бағдарламалардың кодтары 001, 002, 019

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
97.	Мемлекеттік органдар мен тұрғындарды, бизнес-құрылымдарды «жасыл» технологиялар және «жасыл» экономика туралы ақпаратпен қамтамасыз ету	ведомстволық деректер	Аналитикалық анықтамалар, кездесу материалдары, тұсаукесерлер, БАҚ жариялымдары, дана			-	60	70	85	100

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
2.2.1-міндет. «Жасыл» технологияларды ендіру және ресурс үнемдеу жүйесін құру

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
98.	Ең озық қолжетімді технологиялар бойынша әзірленген анықтамалық құжаттары бар өнеркәсіп салаларының саны	ведомстволық деректер	дана			6				
99.	Таза технология бойынша инвестициялық жобалар санының өсуі	ведомстволық деректер	дана				3	7	7	11
100.	Қоршаған ортаны қорғау саласында үкіметтік емес ұйымдар (ҰЕҰ) арасында әлеуметтік жобаларды орналастыру саны	есеп беру деректері	дана				4	4		
100-1.	Мемлекеттік экологиялық ақпараттар электрондық деректер қорындағы экологиялық ақпараттар көлемінің артуы (Орхус орталығының қызметі шеңберінде)	ведомстволық деректер	%				8	8		
	Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне жетуге арналған іс-шаралар			Жоспарлы кезеңдегі іске асыру мерзімі						
				2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл		
	1			2	3	4	5	6		
101.	Төмен көміртекті дамуға көшуге байланысты Қазақстан Республикасының экономика салаларын жоспарлау және дамыту жөнінде Іс-қимыл бағдарламаларын әзірлеу		x		x					
102.	Климаттың өзгеруіне қатысты озық халықаралық тәжірибелерге сәйкес нормативтік-құқықтық базаны және оның үйлесімділігін жақсарту						x			
103.	Энергия үнемдеуді, жаңартылатын энергия көздерін ендіруді насихаттау бойынша бұқаралық кампанияларды өткізу		x		x	x		x		
104.	«Жасыл көпір» серіктестік бағдарламасымен ұсынылған жасыл		x		x	x				

	технологияларды енгізу бойынша ұлттық және халықаралық деңгейде бұқаралық компанияларды өткізу				x	
105.	ҚОҚ БАЖ шеңберінде «Жасыл көпір» электрондық порталын әзірлеу және сүйемелдеу		x	x	x	
106.	«Жасыл көпір» бастамашылығы бойынша ақпараттық шолуды жыл сайын қалыптастыру		x	x	x	
107.	«Жасыл өсу» қағидаттарын іске асыру және ендірудің коммуникациялық тетіктерін әзірлеу		x	x		
108	«Жасыл көпір» халықаралық ұйымын құру					x
109	Green 4 жобасын іске асыру бойынша жол картасын әзірлеу			x		

3-стратегиялық бағыт. Өсімдіктер мен жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғау, өсімін молайту және ұтымды пайдалануды, сондай-ақ су қорын ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету.

Ескерту. 3.1-кіші бөлім 3-стратегиялық бағытпен толықтырылды - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен; өзгеріс енгізілді - ҚР 31.12.2013 N 1588 қаулысымен.

3.1-мақсат. Балық, орман ресурстары, жануарлар дүниесі ресурстарын, табиғи қорық қоры объектілерін қорғау, тиімді пайдалану және қалпына келтіру.

Осы мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарламалардың коды: 026 , 027, 028, 029, 030, 031, 039, 032, 001

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
110	Орманмен жабылмаған алқаптардың жабылған алқаптарға ауыстырылған жер алаңы	есептік деректер	мың га.	4	4,5	5	5,5	6	6,5	7
111	Жануарлар дүниесін сақтау, оның ішінде:	есептік деректер	бірлік	200	200	200	200	97	200	200
112	ауланатын түрлерін,			93	93	93	93	93	93	93
113	сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген түрлерін сақтау			107	107	107	107	4	107	107
114	Республиканың жалпы алаңындағы ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың үлесі	есептік деректер	өткен жылға %	8,3	8,4	8,5	8,6	8,7	8,8	8,9
115	Балық түрлерін сақтау:	есептік деректер	бірлік							
116	балық аулау объектілері болып табылатын			50	50	50	50			

117	сирек кездесетін және жойылып бара жатқан			18	18	18	18			
117-1	Балық және басқа су жануарларын аулау лимитін игеру пайызы (Каспий теңізінің теңіз балықтары түрлерін есепке алмағанда)	есептік деректер	%					53	65	67

Нысаналы индикаторға жету жолдары, құралдары және әдістері:
3.1.1-міндет. Республика аумағында орманды жерлерді көбейту, орман өрттерінің алдын алу, оларды уақтылы анықтау және жою, жануарлар дүниесі ресурстарын, табиғи-қорық қорының объектілерін сақтау, өсімін молайту және ұтымды пайдалану

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
118	Ормандарды молықтыру және орман өсіру алаңы	есептік деректер	мың гектар	48,6	50	56	62	63	54	56
119	Орман өртінің орташа алаңын азайту	есептік деректер	гектар	8,2	18,2	6,8	11,0	10,9	10,8	10,7
120	1 заңсыз ағаш кесу оқиғасының орташа көлемін азайту	есептік деректер	шаршы метр	10,2	5,8	5,4	7,2	7,1	7,0	6,9
121	Киіктер санын көбейту	есептік деректер	өткен жылға %	32,7	5,5	10	10	10	10	10
122	Сирек кездесетін және жойылып кету қаупі бар жабайы тұяқты жануарлар түрінің санын олар мекендейтін аймақтарда тұрақтандыру:	есептік деректер	өткен жылға %							
123	тоғай кермаралы			6,3	4,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
124	құлан			3,5	1,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
125	қарақұйрық			0,1	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
126	арқар			0,8	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

127 **Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 31.12.2013 N 1588 қаулысымен.**

128	Аңшылық алқаптарды бекіту үлесі	есептік деректер	аңшылық алқаптардың жалпы аумағының %	48,5	49	49	49,3	49,5	49,7	50
129	Жаңа ерекше қорғалатын табиғи аумақтар құру және бар ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды кеңейту	есептік деректер	мың гектар жыл сайын	211,8	447,9	88,9	489,9		69,2	71,1
	Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды құру		дана					2		

129-1	мен кеңейтудің табиғи-ғылыми негіздемелерін әзірлеу	есептік деректер								
						жоспарлы кезеңде іске асырудың мерзімі				
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1					2	3	4	5	6
130	Орман орналастыру жұмыстарын жүргізу					X	X	X	X	X
131	Жақсартылған тұқымдық сапасы бар отырғызылатын материалдарды алуды қамтамасыз ету					X	X	X	X	X
132	Республиканың мемлекеттік орман қоры аумақтарына авиациялық патрульдеу жүргізу					X	X	X	X	X
133	Орман қорының аумағында өртке қарсы жайластыру жұмыстарын жүзеге асыру					X	X	X	X	X
134	Мекендейтін аумақтарында киіктерді қорғауды ұйымдастыру					X	X	X	X	X
135	Мекендейтін аумақтарында сирек кездесетін және жойылып кету қаупі бар жабайы тұяқты жануарларды қорғауды ұйымдастыру					X	X	X	X	X
136	Шаруашылықаралық аңшылық ісін жүргізуді ұйымдастыру					X	X	X	X	X
3.1.2-міндет. Балық ресурстарын қорғауды және өсімін молайтуды қамтамасыз ету										
№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезең		жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
137	Табиғи су айдындарына жіберілген балық шабақтарының саны	есептік деректері	өткен жылға %			0,5	0,6			
137-1	Табиғи су айдындарына жіберілген балық шабақтарының саны	есептік деректері	млн. дана					158,4	158,4	158,4
138	Балық шаруашылығы су айдындарын және/немесе ұзақ мерзімді негізде халықаралық және республикалық маңызы бар учаскелерді бекіту үлесі	есептік деректер	су айдындардың жалпы санынан %	70	80	80	80	80	80	80
						жоспарлы кезеңде іске асырудың мерзімі				
Тікелей нәтижелердің көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1					2	3	4	5	6
139	Халықаралық және республикалық маңызы бар су айдындарын мемлекеттік есепке алумен және мониторингпен қамтамасыз ету (саны)					X	X	X	X	X
140	Мемлекеттік тапсырыс бойынша табиғи су айдындары мен су қоймаларына бағалы кәсіпшілік балықтардың өмірге төзімді шабақтарын жіберуді қамтамасыз ету					X	X	X	X	X
141	Мелиоративтік (түп тереңдету) жұмыстарын жүргізу					X	X		X	X

3.2-мақсат. Суды пайдаланудың және су қорын қорғаудың экологиялық қауіпсіз және экономикалық тиімді деңгейіне қол жеткізу және қолдау.
Осы мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарламалардың кодтары: 033, 034, 037, 038

№	Нысаналы индикаторлар	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	есепті кезең		жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
142	Экономика салаларының суды пайдалану лимитін асырмау*	есептік деректер	км ³					27,6	27,6	25,4

Ескертпе * - ағымдағы жылы жедел есепті жылдан кейінгі жылдың сәуірінде түпкілікті деректер ұсынылады

3.2.1-міндет. Су ресурстарын тиімді пайдалану және қорғау, сумен қамту жүйелерін және су шаруашылығы құрылыстарын орнықты дамыту

№	Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
				2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
143	Республикалық меншіктегі салынған су шаруашылығы объектілерінің саны	есептік деректер	дана	3		1	6	1		
144	Республикалық меншіктегі қайта жаңартылған және күрделі жөнделген су шаруашылығы құрылыстарының үлесі	есептік деректер	%	5,5	11,5	13,4	18,9	7,8	5,1	1,4
145	Республикалық меншіктегі қайта жаңартылған сумен қамту жүйелерінің үлесі (топтық су құбырлары)	есептік деректер	%	30,4	17,4	52,2	34,8	39,1	4,3	8,7

Тікелей нәтижелердің көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар жоспарлы кезеңде іске асырудың мерзімі

						2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1						2	3	4	5	6
146	Зерттеу жүргізу, су ресурстарын басқару жүйелерін жетілдіру мақсатында жаңа әдістемелік негіздерін әзірлеу және қолданыстағыны жетілдіру, суармалы жерлердің мелиоративтік жағдайын жақсарту, экономика салалары мен халықтың суға келешектегі тұтынушылығын қанағаттандыру үшін негізгі бағыттар мен шараларды анықтау					X	X	X	X	X
147	Су ресурстарын басқару бойынша бірыңғай ақпараттық-талдамалы жүйенің базалық негізін оны кейіннен республиканың барлық аумағында енгізумен әзірлеу					X	X	X	X	X
148	Табиғи көктемгі гидрологиялық режимді қалпына келтіру үшін өтемақылық су жіберуді өткізу					X	X	X	X	X
149	Белгіленген талаптарға сәйкес су берумен байланысы жоқ трансшекаралық және республикалық су шаруашылығы объектілерін пайдалануды қамтамасыз ету					X	X	X	X	X

150	Су шаруашылығы объектілерінің орнықты қызмет етуін қамтамасыз ету және төтенше жағдайлардың туындау қаупін төмендету	X	X	X	X	X
151	Топтық су құбырларына қосылатын ауылдық елді мекендерді сапалы ауыз сумен қамтамасыз ету	X	X	X	X	X
152	Су объектілерін және су шаруашылығы құрылыстарын басқарудың автоматтандырылған және диспетчерленген жүйесін енгізу	X	X	X	X	X

3.2. Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттарының мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкестігі

Ескерту. 3.2-кіші бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен.

Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттары	Стратегиялық және (немесе) бағдарламалық құжаттың атауы
1-стратегиялық бағыт. Қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру және жақсарту	
1.1-мақсат. Экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру бойынша жағдай жасау	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы
	Ел Президентінің 1997 жылғы 10 қазандағы «Қазақстан - 2030. Барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» атты Қазақстан халқына жолдауы. Қазақстан Азаматтарының денсаулығы, білімі мен әл-ауқаты (IV басымдық)
	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2006 жылғы 1 наурыздағы «Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті елу елдің қатарына кіру стратегиясы. Қазақстан өз дамуындағы жаңа серпіліс жасау қарсаңында» атты Қазақстан халқына Жолдауы
	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан - 2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы
2-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының төмен көміртекті және «жасыл экономикаға» көшуі	
2.1-мақсат. Парниктік газдар квоталарын сатуға арналған нарықтың жұмыс істеуі үшін жағдай жасау	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2007 жылғы 28 ақпандағы «Жаңа әлемдегі жаңа Қазақстан» атты Қазақстан халқына Жолдауы
	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Ж а р л ы ғ ы ;
2.2-мақсат «Жасыл» экономика қағидаттарын қалыптастыру үшін жағдай жасау	«Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2013 жылғы 16 қаңтардағы № 466 Жарлығы
	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан - 2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы
3-стратегиялық бағыт. Өсімдіктер және жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды, сондай-ақ су қорын ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету	

3.1-мақсат. Балық, орман ресурстарын, жануарлар дүниесі ресурстарын, табиғи-қорық қорының объектілерін сақтауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2010 жылғы 29 қаңтардағы «Жаңа онжылдық – жаңа экономикалық өрлеу - Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан халқына Жолдауы; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 10 қыркүйектегі № 924 қаулысымен бекітілген 2010 - 2014 жылдарға арналған «Жасыл даму» салалық бағдарламасы.
3.2-мақсат. Суды пайдаланудың және су қорын қорғаудың экологиялық қауіпсіз және экономикалық тиімді деңгейіне қол жеткізу және қолдау	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2011 жылғы 28 қаңтардағы «Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан халқына Ж о л д а у ы ; Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 9 қарашадағы № 1176 қаулысымен бекітілген 2011 - 2020 жылдарға арналған «Ақ бұлақ» бағдарламасы.
	Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың 2012 жылғы 14 желтоқсандағы «Қазақстан-2050» стратегиясы: қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» атты Қазақстан халқына Жолдауы

4-бөлім. Функционалдық мүмкіндіктерді дамыту

Ескерту. 4-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2012.04.26 № 522; 2012.12.21 № 1656; 2012.12.29 № 1756 (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 07.08.2013 N 807 ; 31.12.2013 N 1588 қаулыларымен.

Мемлекеттік органның стратегиялық бағыты мен мақсатының атауы	Мемлекеттік органның стратегиялық бағытын, мақсаты мен міндетін іске асыру бойынша іс-шаралар	Іске асыру кезеңі
1	2	3
	1. Қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметті регламенттейтін нормативтік-құқықтық базаны жетілдіру	Тұрақты негізде
	2. Министрліктің қолданыстағы құрылымына талдау жүргізу және қажет болған кезде Министрліктің ішкі жүйесіндегі міндеттер мен өкілеттіктерді нақты бөлу мақсатында оны өзгерту	Тұрақты негізде
	3. Алынып тасталды - ҚР Үкіметінің 2012.12.29 № 1756 (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Қаулысымен.	Жыл сайын
	4. Министрлік мемлекеттік қызметшілерінің кәсіби өсуіне мониторинг жүргізу	Жыл сайын
	5. Шешім қабылдау деңгейінде әйелдердің үлесін 30 пайыздан төмен емес көрсеткішке жеткізуді қамтамасыз ету	Жыл сайын
	6. Мемлекеттік тілдің функцияларын одан әрі кеңейту және нығайту	Тұрақты негізде

<p>1-стратегиялық бағыт Қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру және жақсарту. 1.1-мақсат. Экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру бойынша жағдай жасау</p> <p>2-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының төмен көміртекті дамуға және «жасыл экономикаға» көшуі 2.1-мақсат. Парниктік газдар квоталарын сатуға арналған нарықтың жұмыс істеуі үшін жағдай жасау</p>	<p>7. Қоршаған ортаның «Қоршаған ортаны қорғаудың ақпараттық-талдау орталығы» РМК жанында Кадрлардың біліктілігін арттыру орталығының негізінде комитеттердің және олардың аумақтық органдары қызметшілерінің біліктілігін арттыру</p>	Жыл сайын
	<p>8. Ақпараттарды жинау және пайдалану жүйесінің еңбек сыйымдылығын реттеу және қысқарту, Интернетке, заң базасына, ақпараттық мәлімет базасына Министрлік қызметшілерінің қолжетімдігін қамтуды ұлғайту</p>	Тұрақты негізде
	<p>9. Министрлік қызметшілерінің Интернет желісіне және БЭҚАЖ (Бірыңғай электрондық құжат айналымы жүйесі) ақпараттық жүйесіне қосылуын бөлуді қамтамасыз ету</p>	Жыл сайын
	<p>10. Министрліктің ағымдағы жылғы қызметінің тиімділігін бағалау жөніндегі сапалы есептік ақпараттарды беру</p>	Жыл сайын
	<p>11. Әрбір құрылымдық бөлімшілерге , оның ішінде әрбір қызметшілерге белгіленген критерийлерге сәйкес жұмыс сапасына бағалау жүргізу</p>	Тұрақты негізде
	<p>12. ССЖ енгізу</p>	2013 жыл
	<p>13. IT-жабдықтар секторында (бар б о л ғ а н д а) ақпараттық-коммуникациялық технологияларды (АКТ) мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде қазақстандық өніммен қамтамасыз ету</p>	Тұрақты негізде

5-бөлім. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл

Ескерту. 5-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443; 07.08.2013 N 807 қаулыларымен.

Ведомствоаралық өзара іс-қимылды талап ететіндерге қол жеткізу үшін міндет көрсеткіштері	Ведомствоаралық өзара іс-қимылды жүзеге асыратын мемлекеттік орган	Ведомствоаралық өзара іс-қимылды орнату үшін мемлекеттік орган жүзеге асыратын шаралар
1	2	3
1-стратегиялық бағыт. Қоршаған ортаның сапасын тұрақтандыру және жақсарту		
1.1-мақсат. Экожүйелерді сақтау және қалпына келтіру бойынша жағдай жасау		

1.1.1-міндет. Қоршаған ортаға эмиссияларды тұрақтандыру

Ластаушы заттардың жалпы шығарындылар нормативтері белгіленген мәндерінің көлемі Ластаушы заттар төгінділерінің нормативтері белгіленген мәндерінің көлемі	ИЖТМ, АШМ	ескірген технологиялар мен жабдықты әкелуді қысқарту бойынша шаралар кешенін ендіру
	Облыстар, Алматы және Астана қалаларының әкімдіктері	атмосфераға ластаушы заттардың жалпы шығарындыларын азайту ластаушы заттардың төгінділерін азайту
Өндіріс және тұтынудың қайта өңделген қалдықтар көлемі	Облыстар, Алматы және Астана қалаларының әкімдіктері	қалдықтардың түзілуіне оларды қайта өңдеудің көлемін ұлғайту
	ИЖТМ	өнеркәсіп салаларының қажеттіліктері үшін қауіпсіз және аз қауіпті қалдықтарды өндіріске қайта тарту жөніндегі шараларды әзірлеу және іске асыру

1.2-мақсат. Гидрометеорологиялық және экологиялық мониторингті жетілдіру

1.2.2-міндет. Мемлекет пен халықты экологиялық ақпаратпен қамтамасыз ету сапасын арттыру

Топырақтағы ластаушы заттардың көрсеткіштерін анықтайтын спектрді кеңейту	ҰҒА	Ғарыштық ұшыруларды сүйемелдеу кезінде экологиялық мониторингті жүргізу бойынша бірлескен жұмыс.
---	-----	--

2-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының төмен көміртекті дамуға және «жасыл экономикаға» көшуі

2.1.-мақсат. Парниктік газдар квотасын сатуға арналған нарықтың жұмыс істеуі үшін жағдай жасау

2.1.1-міндет. Парниктік газдар шығарындыларын азайтудың нарықтық құралдарын ендіру

Парниктік газдармен сауда жасау үшін сертификат алған кәсіпорындардың үлесі	ИЖТМ	Парниктік газдар шығарындылары мен сіңіргіштері көздерінің мемлекеттік кадастрын құруға ықпал ету
---	------	---

2.1.2-міндет. Жаңартылатын энергия көздерін дамыту

2014 жылы жаңартылатын энергия көздерінен өндірілетін энергия көлемін - жылына 1 млрд. кВт. сағ. жеткізу	ИЖТМ, ЭЖБМ, АШМ, ТЖМ, ӨДМ	Жаңартылатын энергия көздері мәселелерін қозғайтын ұсыныстар әзірлеу және нормативтік құқықтық актілерді уақтылы келісу
	облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдіктері	Қуаты 25 МВт дейінгі жаңартылатын энергия көздерін пайдалану саласындағы жобаларды келісу. Жаңартылатын энергия көздерін пайдалану саласындағы объектілерді салу үшін жер учаскелерін резервте сақтау және беру.

2.2-мақсат. «Жасыл» экономика қағидаттарын қалыптастыру үшін жағдай жасау

2.2.1.-міндет «Жасыл» технологияларды ендіру және ресурс үнемдеу жүйесін құру

Энергия үнемдеуді, жаңартылатын энергия көздерін ендіруді насихаттау бойынша қоғамдық компанияларды өткізу	ИЖТМ	Қазақстанның төменкөміртекті даму стратегиясын іске асыру үшін негізгі құралдар ретінде жаңартылатын энергетиканы және энергия үнемдеу тетіктерін ендіру
	ӨДМ	Тұрғын үй-коммуналдық секторда энергия үнемдеу іс-шараларын өткізу.

3-стратегиялық бағыт. Өсімдіктер және жануарлар дүниесін, ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қорғауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды, сондай-ақ су қорын ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету

3.1-мақсат. Балық, орман ресурстарын, жануарлар дүниесі ресурстарын, табиғи-қорық қорының объектілерін сақтауды, өсімін молайтуды және ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету

3.1.2-міндет. Республика аумағында орманды жерлерді көбейту, орман өрттерінің алдын алу, оларды уақтылы анықтау және жою, ресурстарын ұтымды пайдалану және жануарлар дүниесі ресурстарын мен табиғи-қорық қорының объектілерін сақтау, өсімін молайту және ұтымды пайдалану	ККМ, облыстардың, Астана және Алматы қалаларының әкімдіктері	Жалпы орман қорының аумағындағы республиканың мемлекеттік орман қоры аумағында авиациялық патрульдеуді жүргізу
--	--	--

Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:

- ИЖТМ - Қазақстан Республикасы Индустрия және жаңа технологиялар министрлігі
- АШМ - Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрлігі
- ҰҒА - Қазақстан Республикасы Ұлттық ғарыш агенттігі
- СА - Қазақстан Республикасы Статистика агенттігі
- ЭБЖМ - Қазақстан Республикасы Экономика және бюджеттік жоспарлау министрлігі
- ККМ - Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі
- ТЖМ - Қазақстан Республикасы Төтенше жағдайлар министрлігі
- ӨДМ - Қазақстан Республикасы Өңірлік даму министрлігі

6-бөлім. Тәуекелдерді басқару

Ескерту. 6-бөлімге өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 2012.12.29 № 1756 (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі); 30.04.2013 № 443; 31.12.2013 N 1588 қаулыларымен.

Ықтимал тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару бойынша шараларды қабылдамаған жағдайдағы ықтимал салдарлар	Тәуекелдерді басқару бойынша іс-шаралар
1	2	3
Сыртқы тәуекелдер		
Климаттың жаһандық өзгеруі салдарының өсуі	Төтенше экологиялық жағдайлардың пайда болуы, су ресурстарының тұрақсыздануы	парниктік газдар шығарындыларының мониторингі және есептілігі
Табиғи ортаның трансшекаралық ластанулары	Табиғат объектілердің және экологиялық жүйелердің бақыланбайтын азып-тозуы	экологиялық қауіп-қатерді алдын ала ден қою тетіктерін құру; трансшекаралық мемлекеттермен келісімдер жасасу бойынша іс-шаралар әзірлеу
Өсіп келе жатқан мұнай операцияларының салдарынан Каспий теңізінің ластануы	Бірегей экологиялық жүйелердің бұзылуы	мұнай операцияларын жүргізу кезінде міндетті мониторингті немесе экологиялық зерттеулер жүргізуді заңнамалық реттеу жөніндегі шаралар қабылдау

Шектес мемлекеттерге жабайы жануарлардың жылыстауы кезінде мүмкін жоғалтулар	Киіктер санының азаюы	Жануарлардың санын сақтау жөнінде екіжақты келісімге қол қою
Ішкі тәуекелдер		
Өндіріс көлемінің ұлғаюына байланысты өнеркәсіптік кәсіпорындардан атмосфераға зиянды заттардың авариялық жаппай шығарындылары	Атмосфералық ауа сапасының төмендеуі, жергілікті тұрғындардың ауру-сырқаулығының ұлғаюы	кәсіпорындар мен қадағалау органдарының тарапынан уақытылы және сапалы реттеу және бақылау
Электронды форматта көрсетілетін мемлекеттік қызметті көрсетудің жоспарланған үлес салмағына қол жеткізілмеуі	Электронды форматта көрсетілетін мемлекеттік қызметтің мерзімінде орындалмауы	Стандарттарды уақтылы әзірлеу мен бекітуді қоса алғанда, мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді автоматтандыру бойынша жоспарланған іс-шаралардың өткізілуін қамтамасыз ету. Мемлекеттік көрсетілетін қызметтерді электрондық форматқа ауыстыру және кейіннен оңтайландыру мәселелері бойынша мемлекеттік қызмет көрсетудің тұрақты мониторингі
Ауа райының қауіпті құбылыстары туралы радиолокациялық метеорологиялық ақпараттардың алдын ала берілуін (2-4 сағатқа дейін) азайту	Авиация үшін авариялық жағдайдың пайда болуы	Композиттік карта түрінде радиолокациялық метеорологиялық ақпараттардың берілуін қамтамасыз ету; жоспарлы-алдын алу жөндеу жұмыстарының орындалуын қамтамасыз ету
Жаңа кәсіпорындарды іске қосу, қолданыстағы кәсіпорындардың өндірістік қуаттылығын арттыру есебінен қалдықтар көлемінің ұлғаюы	Қоршаған орта (жер, су ресурстарының, атмосфералық ауаның) сапасының нашарлауы	I және II санатты табиғат пайдаланушылардың қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеуі
Табиғи сипаттағы тәуекелдер (су ресурстары тапшылығының артуы, қолайсыз гидрологиялық режим (суаздық), судың гидрохимиялық құрамының нашарлауы (оттекті режим), шектес елдердегі балықтардың ауруы, бөтен түрлердің және т.б. кіруінен экожүйеге кері әсер ету)	Балық ресурстары мен басқа су жануарларының күйіне жағымсыз әсер ету	Траншекаралық өзендерде су ресурстарын реттеу бойынша мемлекетаралық деңгейде шаралар әзірлеу.
Траншекаралық орман өрттерінің пайда болу қаупі	Қазақстан Республикасының мемлекеттік орман қорының аумағында орман өрттерінің пайда болуы	Тәуелсіз Мемлекет Достастығына қатысушы мемлекеттердің шекара маңы аумақтарында табиғи өрттердің профилактикасы және оларды сөндіру бойынша келісімді іске асыру

7-бөлім. Бюджеттік бағдарламалар

Ескерту. 7-бөлім жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 30.04.2013 № 443 қаулысымен.

Әлеуметтік тапсырыс шеңберінде брошюралар шығару	дана				2	3		
Қазақстандық кәсіпорындардың экологиялық-энергетикалық рейтингі бойынша жинақтарын шығару және жариялау	дана				1	1		
Әлеуметтік тапсырыс шеңберінде өткізілген дөңгелек үстелдер, семинарлардың саны	дана				1	1		
сапа көрсеткіштері								
Тәуекел дәрежесінің төмен және орташа деңгейіне жатқызылатын табиғат пайдаланушыларды тексеру ұзақтығы (күндер)	бірлік	30	28	28	28	28	28	28
Экологиялық рұқсат алу үшін талап етілген құжаттардың санын және оларды қарау мерзімін қысқарту	%		10	10	10			
тиімділік көрсеткіштері								
Экологиялық заңнаманы бұзушылық индикаторын төмендету (жүргізілген тексерістердің жалпы санына анықталған бұзушылықтардың қатынасы)	%			77				
Аталған бюджеттік бағдарламаның жалпы бюджеттік қаражат көлеміне қатысты шығындар бөлігі: экологиялық реттеу және бақылау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыруды қамтамасыз етуге	%		63	67	70	70	70	70
халықаралық конвенциялар мен келісімдерді іске асыруға	%		19	16				
әлеуметтік тапсырысты іске асыру бойынша	%				1,1	1,12		
101-кіші бағдарлама:								
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Біріккен Ұлттар Ұйымының Климаттың өзгеруі туралы негіздемелік конвенциясын								

103-кіші бағдарлама бойынша						34 700		
104-кіші бағдарлама бойынша					119 921	75 468	59 947	

Е с к е р т п е :

*ағымдағы жылы екі жыл бұрынғы деректер ұсынылады

Бюджеттік бағдарлама	002 «Сапалы және сандық көрсеткіштерді (экологиялық нормативтер мен талаптар) әзірлеу»							
Сипаты	Қоршаған орта сапасын бақылауды басқару жүйесін оңтайландыру және шаруашылық және өзге қызметтің қоршаған ортаға әсерін төмендету бойынша шараларды қабылдау үшін қоршаған ортаны қорғау саласында сапалық және сандық көрсеткіштерді (экологиялық нормативтерді және талаптарды) әзірлеу жөніндегі іс-шараларды жүргізу							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты			мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету				
	іске асыру тәсіліне байланысты			жеке				
	ағымдағы/даму			ағымдағы				
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Экологиялық кодекстің дамуына әзірленген нормативтік әдістемелік құжаттаманың саны	бірлік	35	40	40	51		51	51
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің Ғылыми-техникалық кеңесімен бекітуге ұсынылған, әзірленген нормативтік әдістемелік құжаттама сапа көрсеткіштері	%			100	100		100	100
Қоршаған ортаны қорғау саласында әзірленген әдістемелік құжаттаманың Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкестігі	%			100	100		100	100
тиімділік көрсеткіштері								
Экологиялық кодекстің дамуына бағытталған бір нормативтік әдістемелік құжаттамаларды әзірлеуге арналған шығындар	мың теңге			896	960		960	920
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	42 974,8	42 975	35 829	46 920		46 920	46 920

Бюджеттік бағдарлама	003 «Қоршаған ортаны қорғау мен табиғатты пайдалану саласындағы ғылыми зерттеулер»							
Сипаты	Қоршаған ортаны қорғау саласында іс-шаралар мен инвестициялық жобаларды дайындаудың ғылыми негізделген ұсыныстарымен және ұсынымдарымен қамтамасыз ету; халықаралық табиғат қорғау конвенцияларын іске асыруды ғылыми сүйемелдеу, қоршаған ортаны басқарудың жана көзқарастары мен әдістерін әзірлеу, қоршаған ортаны қорғаудың ғылыми-зерттеу базасын дамыту							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты	мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету						
	іске асыру тәсіліне байланысты	жеке						
	ағымдағы/даму	ағымдағы						
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Жүргізілген ғылыми зерттеулердің саны	есептер	67	37	20	19	2	1	
Жоспарланған ҒТП саны	дана					2	2	1
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Өткен жылы аяқталған ғылыми зерттеулердегі ұсыныстар мен ұсынымдарды қоршаған ортаны қорғау саласына пайдалану	%	60	75	70	70		70	70
ҒТП шеңберінде жоспарланған зерттеулер бағыттарының уақытылы орындалуы	есептер				1	1	1	1
ҒТП шеңберінде әзірленген технологиялық шешімдер мен әдістемелік ұсыныстардың жоспарланған саны							5	
Зерттеулер нәтижелеріне шаққанда қоғамдық ұйымдардың, мемлекеттік органдардың, жеке және заңды тұлғалардың қолжетімділігін қамтамасыз ету үшін Экологиялық ақпараттың мемлекеттік қорына орналастырылған есептердің, ағымдағы жылы аяқталған ғылыми зерттеулердің үлесі	%					100		
сапа көрсеткіштері								
Мемлекеттік ұлттық ғылыми-техникалық сараптама орталығымен бекітуге ұсынылған ғылыми-зерттеу жұмыстары туралы	%			100	100	100		

санынан көлдерді тұнбадан тазарту деңгейі Қарасу көлі	%	0	0	0	0	0	0	0
Бурабай көлі					51,5			
Щучье көлі					51,5			
Уақытша өтеусіз жер пайдалану құқығын ұсыну туралы алынған шешімдер	дана				2	3		
Топогеодезиялық суретке түсіру және іздестіру жұмыстары жөніндегі есеп	дана				2	3		
Щучье көліндегі, Бурабай көліндегі тәжірибелік-эксперименталдық жұмыстар бойынша есептер	дана					2		
сапа көрсеткіштері								
ҚНЖЕ, ҚН және бекітілген құжаттамаға сәйкес орындалған жұмыстардың сапасы	%			100	100			
ҚНЖҚ, ҚН сәйкес жобалау-сметалық құжаттаманың сапасы	%					100		
тиімділік көрсеткіштері								
Іске асырылатын жобалар бойынша тұнбаның бір текше метрінен көлдерді тазартуға арналған шығындар	мың теңге/м ³							
Іске асырылатын жобалар бойынша бір көлді тұнбадан тазарту үшін дайындық жұмыстарын жүргізудің орташа шығындары	мың теңге			1058 69				
Топогеодезиялық және іздестіру жұмыстарына арналған шығындар	мың теңге				15 000			
- «Щучье-Бурабай курорттық аймағындағы су көздерін (Щучье, Бурабай, Қарасу көлдері) тазарту және санациялау»; - «Қосалқы құрылыстарды қоса алғанда, Сорбұлақ сарқынды сулар жинақтауышы көлін реконструкциялау» жобалары бойынша жобалау-сметалық құжаттаманы әзірлеуге арналған шығындар	мың теңге					638 970		
						96 000		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге			317 608	15 000	734 970		

Бюджеттік бағдарлама		006 «Гидрометеорологиялық мониторинг жүргізу»						
Сипаты		Гидрометеорологиялық мониторинг жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз ету, жүйелі гидрометеорологиялық және агрометеорологиялық бақылауларды жүргізу, гидрометеорологиялық ақпаратты жинау, жалпылау және талдау, метеорологиялық, гидрологиялық, агрометеорологиялық және теңіздік болжамдарды құрастыру						
Бюджеттік бағдарламаның түрі		мазмұнына байланысты			мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету			
		іске асыру тәсіліне байланысты			жеке			
		ағымдағы/даму			ағымдағы			
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Гидрометеорологиялық мониторинг жүргізушілердің бақылау орындарының саны : Метеорологиялық станциялар		259	259	260	260	260	270	270
соның ішінде автоматтандырылған	бірлік	48	50	50	50	85	95	95
Метеорологиялық бекеттер	бірлік	20	12	12	12	13	13	13
Қар өлшеу бағыттарын	бірлік	20	20	22	22	24	25	25
Агрометеорологиялық бекеттер	бірлік	65	70	71	71	87	87	87
Аэрологиялық станциялар	бірлік	8	8	8	9	9	9	9
Қар көшкіні станциялары	бірлік	2	2	2	2	2	2	2
Гидрологиялық бекеттер	бірлік	291	291	298	298	298	298	298
Ашылатын бақылау орындарының саны:								
Қар өлшеу бағыттары	бірлік				2	1		
Агрометеорологиялық бекеттер	бірлік						6	
Ағымдағы жөндеумен қамтылған гидрометеорологиялық бақылау желісі үй-жайларының саны:	бірлік				57			

соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Мемлекет пен тұрғындарды Қазақстан Республикасы аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі жөніндегі ақпаратпен қамтамасыз ету	%	89	90	90	90	90	90	90
с а п а көрсеткіштері								
Негізгі желі бойынша шығарылатын экологиялық өнім санын арттыру	бірлік	18	18	18	18	22	22	22
тиімділік көрсеткіштері								
Негізгі желі бойынша бір экологиялық өнімді шығаруға арналған шығындар	мың теңге	33119	39277	33274	117146	34064	28132	29107
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	596 136	706 981	846 233	2 108 638	1 197 433	2 185 972	2 427 289
Бюджеттік бағдарлама	009 «Облыстық бюджеттерге, Астана және Алматы қалаларының бюджеттеріне қоршаған ортаны қорғау объектілерін салуға және реконструкциялауға берілетін нысаналы даму трансферттері»							
Сипаты	Бағдарлама Қазақстан Республикасы аймақтарындағы табиғи жүйелердің тозуының алдын алу және экологиялық жай-күйді тұрақтандыру үшін тиімді тетіктер мен іс-шараларды құру бойынша шаралар кешенін жүргізеді, қоршаған ортаның жай-күйін жақсарту, табиғи ресурстарды қалпына келтіру, сақтау және ұтымды пайдалану, қоршаған орта сапасын басқару жүйесін дамыту							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты				Трансферттерді және бюджеттік субсидияларды беру			
	іске асыру тәсіліне байланысты				жеке			
	ағымдағы/даму				даму			
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл

жүйесін дамыту үшін қоршаған ортаны қорғау объектілерін қайта құру және қалпына келтіру бойынша қолданысқа енгізу	бірлік	0	3	9	4	0	1	1
с а п а көрсеткіштері								
ҚНЖЕ, ҚН және бекітілген құжаттарына сәйкес құрылыстың сапасы	%			100	100	100	100	
тиімділік көрсеткіштері								
Іске асырылатын жобалар шеңберінде жалпы алаң учаскелерінің бір шаршы метрдегі жұмыстарының (құрылыс салу, жасылдандыру, жол салу және басқа) құны:	мың теңге/ м ²							
Павлодар облысында				1,7				
Ақтау қаласында				3,5				
Атырау қаласында				14,3				
Жаңаөзен қаласында				386				
Кәріздік тазарту құрылыстарын салу және қайта құру бойынша іске асырылатын жобалар шеңберінде жалпы алаң учаскелерінің бір шаршы метрдегі жұмыстарының (құрылыс салу, көгалдандыру, жол салу және басқа) құны	мың теңге/ м ²				2,6			

бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	1 530 940	4 872 863	13 460 721	3 101 144	710 801	1 818 146	156 336
Бюджеттік бағдарлама			010 «Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің күрделі шығыстары»					
Сипаты			Талдамалық бақылау зертханалары үшін негізгі құралдарды және материалдық емес активтерді, аспаптарды, жабдықты, шығын материалдарын алу					
Бюджеттік бағдарламаның түрі			мазмұнына байланысты		Күрделі шығындарды жүзеге асыру			
			іске асыру тәсіліне байланысты		жеке			
			ағымдағы/даму		ағымдағы			
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Аумақтық экология департаменттерінің талдамалық бақылау зертханалары үшін сатып алынатын аспаптардың саны	бірлік	0	0	24	2			
Орталық аппарат үшін сатып алынатын негізгі құралдардың саны	бірлік			4				
Материалдық емес активтерді сатып алу	бірлік	0	2	0	898	911	909	909
Сатып алатын серверлік жабдықтардың саны	бірлік				16			
Аумақтық экология департаменттері үшін сатып алынатын негізгі құралдардың саны	дана					1		
ОАШК негізгі құралдарына жататын сатып алынатын техникалар мен тауарлардың саны	дана					89		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Министрліктің материалдық-техникалық базасының жай-күйін жақсарту	%	85	85	85	85	85	85	85
Аумақтық экология департаменттерінің талдамалық бақылау								

зертханаларындағы жұмыс күйіндегі аспаптардың жалпы санына пайдаланылатын аспаптардың пайызы	%			90	91	92	93	93
сапа көрсеткіштері								
Аумақтық экология департаменттерінің аккредиттелген талдамалық бақылау зертханаларының ҚР МС ИСО/МЭК 17025-2007 стандарт талаптарына сәйкестігі	%			100	100	100	100	100
тиімділік көрсеткіштері								
Негізгі құралдарға жататын тауар бірлігін сатып алудың орташа шығындары	мың теңге			82	3262	2315		
Басқа тауар бірлігін сатып алудың орташа шығындары	мың теңге			7		343,2		
Материалдық емес активтерді сатып алудың орташа шығындары	мың теңге				10	79	41	41
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	0	16 325	14 724	67 703	105 095	37 191	3 7 191
Бюджеттік бағдарлама	012 «Тарихи» ластануларды жою»							
Сипаты	Ақтөбе облысында «тарихи ластануларды» жою бойынша инвестициялық жобаларды іске асыру жолымен халықтың әлеуметтік-экономикалық өмір сүру жағдайын жақсарту, қоршаған ортаның экологиялық жай-күйін жақсарту							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты					бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру		
	іске асыру тәсіліне байланысты					жеке		
	ағымдағы/даму					даму		
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
«Тарихи» ластануларды жою бойынша іске асырылатын инвестициялық жобалар	бірлік		1	1				

Ақтөбе облысының Елек өзеніне іргелес аймақта № 3 тәжірибелік-өнеркәсіптік учаскеде алты валентті хроммен ластанған жерасты суларын тазартуға арналған бұрғыланған ұңғыманың саны	бірлік				68	8		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
«Ақтөбе облысының Елек өзеніне жанасатын аймақта алты валентті хроммен ластанған № 3 тәжірибелік-өндірістік учаскенің жерасты суларын тазарту» жобасының жобалық-сметалық құжаттамасын және ведомстводан тыс сараптамасын әзірлеуді және өткізуді аяқтау	бірлік			1				
Іске асырылып жатқан жобалар бойынша Ақтөбе облысының Елек өзеніне іргелес аймақта № 3 тәжірибелік-өнеркәсіптік учаскеде алты валентті хроммен ластанған жерасты суларын тазартуға арналған технологиялық алаңды салуды аяқтау	%				100	100		
сапа көрсеткіштері								
ҚНЖЕ, ҚН сәйкес жобалық-сметалық құжаттамасының сапасы	%			100				
ҚНЖЕ, ҚН және бекітілген құжаттарына сәйкес құрылыстың сапасы	%			100	100	100		
тиімділік көрсеткіштері								
Құрылыс-монтаждау жұмыстарына арналған шығындар	мың теңге				132 849	197 952		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	0	32 000	5 600	189 524	102 837	-	
Бюджеттік бағдарлама	014 «Гидрометеорологиялық қызметті жаңғырту»							
Сипаты	Осы бағдарлама апатты гидрометеорологиялық, агрометеорологиялық және экологиялық құбылыстарға қатысты елдің халқы мен экономикасы қауіпсіздігінің деңгейін арттыру үшін бақылау пункттерінің санын ұлғайту, гидрометеорологиялық және экологиялық бақылаулар желісін техникалық қайта жарактандыру, ҚР ҰГМС бөлімшелерін өндірістік-зертханалық							

	үй-жайларымен қамтамасыз ету жолымен гидрометеорологиялық және экологиялық мониторинг сапасын арттыру бойынша іс-шараларды жүргізеді							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты				бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру			
	іске асыру тәсіліне байланысты				жеке			
	ағымдағы/даму				даму			
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Жаңа гидрологиялық бекеттерді құру	бірлік		2					
Ақмола облысы Аршалы ауданы Жібек жолы кентінің жер учаскесінде гидрометеорология жөніндегі республикалық оқу орталығын салу	бірлік			1				
Қытай Халық Республикасымен трансшекаралық өзендерде автоматтандырылған гидрологиялық және гидрохимиялық бекеттер құру	бірлік			5				
Әрқайсысына 23 бірлік бойынша 5 трансшекаралық бекеттер үшін жабдықтар сатып алу	бірлік				115			
5 трансшекаралық бекеттер үшін сынау жабдықтарын сатып алу	жиынтық				1			
5 трансшекаралық бекеттер үшін мәліметті жинау және өңдеу станциясын сатып алу	бірлік				1			
5 трансшекаралық бекеттер үшін дизель-генераторларды сатып алу	бірлік				5			
Бурабай-Үлкен Шабқты көлінің солтүстік далалық жағалауы метеостанциясы аймағында 0,65 га бөлінген учаскеде қызметтік ғимараттың	бірлік					1		

құрылысы бойынша ЖСҚ әзірлеу								
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Тұтынушыларды гидрометеорологиялық және экологиялық ақпаратпен, сонымен қатар қауіпті және апаттық гидрометеорологиялық құбылыстар туралы ескертулермен қамтамасыз ету	%	89	90	90	90			
Ақмола облысы Аршалы ауданы Жібек жолы кентінің жер учаскесінде Гидрометеорология республикалық оқу орталығын салуды аяқтау	бірлік			1				
Қытай Халық Республикасымен трансшекаралық өзендерінде орындалған құрылыс-монтаждау жұмыстарының үлесі	%			100				
Пайдалануға енгізілген жабдықтардың үлесі	%				100			
сапа көрсеткіштері								
ҚНЖЕ, ҚН және бекітілген жобалық-сметалық құжаттамаларға сәйкес құрылыстың сапасы	%			100				
тиімділік көрсеткіштері								
Ақмола облысы Аршалы ауданы Жібек жолы кентінің жер учаскесінде Гидрометеорология республикалық оқу орталығын салуды аяқтауға арналған шығындар	мың теңге			1 543 372				
Қытай Халық Республикасымен трансшекаралық өзендерде автоматтандырылған гидрологиялық және гидрохимиялық бекеттерін құру бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстарына арналған шығындар:								

Шығыс Қазақстан облысы Боран ауылында Қара Ертіс өзенінің жағасында гидробекетті салуға	мың теңге			39 093				
Алматы облысы Іле өзені – Добын айлағында қызметтік-тұрғын үй ғимаратын және гидрохимиялық бекет салуға	мың теңге			20 137				
Алматы облысы Басқыншы кентінен 18 шақырым жоғары Қорғас өзенінің гидрогеологиялық бекетінің кеңселік ғимаратын және Қорғас өзенінің автоматтандырылған гидрохимиялық бекетін күрделі жөндеуге	мың теңге			23 897				
Алматы облысы Текес өзенінде қызметтік-тұрғын үй ғимаратын және гидрохимиялық бекетті салуға	мың теңге			18 414				
Шығыс Қазақстан облысы біріккен метеорологиялық станциясын салуға	мың теңге			37 374				
Шығыс Қазақстан облысы Емел өзенінің жағасындағы біріккен метеорологиялық станциясын электрмен жабдықтауға	мың теңге			70 652				
5 трансшекаралық бекеттер үшін жабдықтар алуға арналған шығындар	мың теңге				941 595			
5 трансшекаралық бекеттер үшін сынау жабдықтарын сатып алуға арналған шығындар	мың теңге				215 900			
5 трансшекаралық бекеттер үшін мәліметті жинау және өңдеу станциясын сатып алуға арналған шығындар	мың теңге				64 209			
Автоматты станциядан өзенге дейінгі құбырларды тартуға арналған	мың теңге				10 453			

жобалау-сметалық құжаттамасына арналған шығындар								
Пайдалануға берілген гидрологиялық және гидрохимиялық бекеттерде энергетикалық сынақтар өткізуге арналған шығындар	мың теңге				42 595			
дизель-генераторларды сатып алуға арналған шығындар	мың теңге				1 760			
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	462 486	572 253	1 746 621	1 369 301	738 735		
Бюджеттік бағдарлама		015 «1-санаттағы объектілерге мемлекеттік экологиялық сараптама жүргізу»						
Сипаты		Жоспарланып отырған шаруашылық және өзге де қызметтің барлық объектілеріне, сондай-ақ іске асырылуы қоршаған ортаға жағымсыз әсерлер әкелуі мүмкін нормативтік құқықтық актілерге, нормативтік-техникалық және нұсқаулық-әдістемелік құжаттарға мемлекеттік экологиялық сараптама рәсімін жүргізу						
Бюджеттік бағдарламаның түрі		мазмұнына байланысты				мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету		
		іске асыру тәсіліне байланысты				жеке		
		ағымдағы/даму				ағымдағы		
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең			жобаланатын жылдар	
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Мемлекеттік органдар бастамашылық еткен жобалар бойынша мемлекеттік экологиялық сараптаманың қорытындыларын беру	бірлік	52	55	48				
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
қоршаған ортаға жағымсыз әсерлерді анықтау үшін мемлекеттік	%	100	100	100				

экологиялық сараптама рәсімін өткізу								
сапа көрсеткіштері								
Берілген мемлекеттік экологиялық сараптама қорытындыларының Қазақстан Республикасы заңнамасының нормативтік талаптарына сәйкестігі	%			100				
тиімділік көрсеткіштері								
Бір жобаға экологиялық сараптама жүргізу шығындары	мың теңге	81,6	77,1	88,4				
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге	3 796	4 245	4 245				
Бюджеттік бағдарлама	018 «Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрлігінің ведомстволық бағынысты мемлекеттік мекемелері мен ұйымдарының күрделі шығыстары»							
Сипаты	Ведомстволық бағынысты мекемелердің әкімшілік ғимараттарына күрделі жөндеу жүргізу және қайта құру							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты			Күрделі шығындарды жүзеге асыру				
	іске асыру тәсіліне байланысты			жеке				
	ағымдағы/даму			ағымдағы				
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Күрделі жөндеу жүргізуді қажет ететін аумақтық экология департаменттеріндегі объектілер саны, соның ішінде:					1			
- Жайық-Каспий экология департаментінің әкімшілік ғимаратына және гаражына күрделі жөндеуді жүргізу								
- Жайық-Каспий экология департаменті ғимаратының					1			

жылыту жүйесіне күрделі жөндеу жүргізу								
- Ертiс экология департаментi әкiмшiлiк ғимаратының қасбетiне күрделi жөндеу жүргiзу					1			
Материалдық-техникалық жағдайлары жақсарып жатқан ұйымдардың саны	бiрлiк					7		
Негiзгi құралға жататын сатып алынатын техника мен тауарлар саны	бiрлiк					10		
соңғы нәтиже көрсеткiштерi								
Жайық-Каспий экология департаментiнiң әкiмшiлiк ғимаратына және гаражына күрделi жөндеудi аяқтау					1			
Жайық-Каспий экология департаментi ғимаратының жылыту жүйесiне күрделi жөндеудi аяқтау					1			
Ертiс экология департаментi әкiмшiлiк ғимаратының қасбетiне күрделi жөндеудi аяқтау					1			
Барлық ұйымдар санының материалдық-техникалық жағдайы жақсарған мекемелердiң үлесi	%					26,9		
сапа көрсеткiштерi								
Қызметкерлердiң еңбек жағдайын жақсарту	%				100			
тиiмдiлiк көрсеткiштерi								
Көрсетiлген қызметтiң бiрлiгiне орташа шығындар: - бiр ұйымның материалдық-техникалық жабдықталуы бойынша	мың теңге					4 288,3		
Объектiлердi санитарлық нормалармен сәйкестендiру	%				100			
бюджеттiк шығыстар көлемi	мың теңге		15164		11557	42883		
Бюджеттiк бағдарлама	019 «Қазақстан Республикасының «Жасыл өсудi» iлгерiлету және Астана бастамашылығын iске асыру үшiн өңiраралық ынтымақтастықты күшейтуге жәрдемдесуi»							
Сипаты	Жоба, Қазақстанның орнықты дамуға көшу, қоршаған ортаны қорғау және оның сапасын жақсартуға бағытталған ұйымдастырушылық, әлеуметтiк және экономикалық шараларының шеңберiнде Бiрiккен Ұлттар Ұйымының даму бағдарламасының (бұдан әрi - БҰҰДБ)							

		жобасымен және басқа да серіктестер арасындағы келісімдер шеңберінде «Жасыл өсуді» ілгерлету және Астана бастамашылығын іске асыру үшін Қазақстан Республикасының өңіраралық ынтымақтастығын күшейтуге жәрдемдесуін қамтамасыз етеді						
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына қарай		мемлекеттік функцияларды, өкілеттіліктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету					
	іске асыру тәсіліне қарай		жеке					
	ағымдық/даму		ағымдағы					
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлш. бірл.	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
«Жасыл өсу» және «жасыл» экономиканың қаржылық және экономикалық құралдарын, заңнамалық, әдіснамалық алдыңғы қатарлы халықаралық тәжірибелерді жинақтау бойынша талдамалық анықтама	саны				1	1		
«Жасыл» өсу қағидаттарын ендіру бойынша пікір алмасу алаңы ретінде «жасыл көпір» кеңсесін құру	саны				1			
Көрмелік тұсаукесерлік материалдарды жариялау, «жасыл» көпір веб-порталын дамыту және қолдау	саны				40	40		
«Жасыл көпір» Астана бастамашылығын іске асыру шеңберіндегі тақырыптық іс-шаралардың саны	саны				6	6		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
«Жасыл» өсу қағидаттарын ендіру және «жасыл» экономикаға көшу бойынша «Жасыл көпір» бағдарламасының серіктестеріне арналған нұсқаулық	саны				1			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
тікелей нәтиже көрсеткіштері:									
Жойылуға жататын қауіпті өндірістік қалдықтар және құрамында ООЛ бар қалдықтар көлемін бағалауды қамтитын бастапқы есеп	дана					1			
Жалданған консультанттар саны: қаржы бойынша маман, жоба үйлестірушісі, сатып алу бойынша маман	дана				2	3			
соңғы нәтиже көрсеткіштері:									
Құрамында ООЛ бар және қауіпті өндірістік қалдықтарды жою жөніндегі жобаның ТЭН әзірлеу бойынша консультациялық қызметтер көрсетуге арналған келісімшарт сапа көрсеткіштері	дана				2	1			
Бастапқы есептің жобаның техникалық-экономикалық негіздемесін әзірлеуге арналған техникалық тапсырманың талаптарына сәйкестігі	%					100			
тиімділік көрсеткіштері:									
Бастапқы есепті әзірлеуге жұмсалатын шығындар	мың теңге					10368			
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге				8 225	23 968			
қаржыландыру	мың теңге				800	17 676			
ЖЭҚ грантының қаражаты есебінен	мың теңге				7 425	6 292			
Бюджеттік бағдарлама	021 «Авиациялық метеорологиялық станцияны жаңғырту және техникалық қайта жарақтандыру үшін «Қазэросервис» АҚ-ның жарғылық капиталын ұлғайту»								
Сипаты	Азаматтық авиация әуе кемелерінің ұшуларын сапалы метеорологиялық қамтамасыз етуді ұйымдастыру, Қазақстан Республикасының аумағында орындалатын әуе кемелерінің қауіпсіз және тұрақты ұшуларына ықпал ету								
Бюджеттік бағдарламаның түрі	Мазмұнына байланысты				бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру				
	Іске асыру тәсіліне байланысты				жеке				
	ағымдағы/даму				даму				
Іс-шаралар мен бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	өлшем бірлігі	есептік кезең			жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағының жоспары)		2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9	

Тікелей қорытынды көрсеткіштері								
Әуежайлар үшін алынатын негізгі метеорологиялық жабдықтардың саны	жиынтық		3		5			
Сатып алынатын доплерлік радиолокациялық метеорологиялық локааторлар саны	дана					3		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Жаңартылғаннан кейін ұшу - қону жолағындағы автоматтандырылған әуеайлақтық метеорологиялық станциялардың жалпы саны		10	15		20			
Пайдаланушымен метеорологиялық ақпаратты қабылдау-жіберу интервалы (қарқындылығы)	сек.	120	120		15			
Қазақстан өңірлері бойынша радиолокациялық ақпаратпен қамтамасыз етілу сапа көрсеткіштері	%					20		
Жабдықтардың әуежайлардың жарамдылық мерзімі мен Азаматтық авиацияның халықаралық ұйымы стандарттарының нормаларына сәйкестігі	%				100			
Азаматтық авиация үшін ауа-райының қауіпті құбылыстарын ескертуді алдын ала беру	сағат					1,2		
тиімділік көрсеткіштері								
«Қазақэросервис» АҚ активтерінің тиімділігі	%	0,05	0,08		0,24			

бюджеттік шығыстар көлемі	мың. теңге		724 683		685 100	1 573 800		
Бюджеттік бағдарлама		022 «Табиғи ортаны техногендік ластанудан тазарту»						
Сипаты		Ақтөбе облысының Елек өзеніне іргелес аймақта алты валентті хроммен ластанған № 3 тәжірибелік-өнеркәсіптік учаскенің жерасты суларын тазартуды жүргізу, сонымен қатар жабдықтар мен материалдарды алу, № 3 учаскесінде тәжірибелік-сүзгілік жұмыстар, жерасты суларын тазарту бойынша жұмыстар (бірінші саты), өңделетін жұмыстар, толтыру үдерісін үлгілеу						
Бюджеттік бағдарламаның түрі		мазмұнына байланысты			мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтер көрсетуді жүзеге асыру			
		іске асыру тәсіліне байланысты			жеке			
		ағымдағы/даму			ағымдағы			
Іс-шаралар мен бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Іске асырылатын жоба бойынша аумақты тазарту үшін сатып алынған химиялық реагенттердің саны	тонна				1000			
сатып алынған бұрғылау сорғыштарының саны	бірлік				12			
Іске асырылатын жобалар бойынша «тарихи» ластанулардан тазартылған аумақтардың алаңы	км ²					0,8		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Іске асырылатын жоба бойынша жалпы тәжірибелік-сүзгілік жұмыстар көлеміндегі бұрғыланған 68 ұңғымада жүргізілген тәжірибелік-сүзгілік жұмыстардың үлесі	%					1000		
Ақтөбе облысының Елек өзеніне іргелес аймақта алты валентті хроммен ластанған № 3 тәжірибелік-өнеркәсіптік учаскенің жерасты суларын тазарту үшін жабдықтармен және материалдармен жабдықтау үлесі	%				95	100		
Іске асырылатын жобалар бойынша «тарихи»								

ақпаратпен қамтамасыз етілуі									65	
сапа көрсеткіштері										
Әуежай бойынша алдын ала болжамның уақытын көбейту	сағат								30	30
Азаматтық авиация үшін ауа-райының қауіпті құбылыстарын ескертуді алдын ала беру	сағат								2-4	2-4
тиімділік көрсеткіштері										
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге								3 560 716	3 560 716
Бюджеттік бағдарлама	024 «Облыстық бюджеттерге, Астана және Алматы қалаларының бюджеттеріне табиғатты қорғау іс-шараларын іске асыруға берілетін нысаналы ағымдағы трансферттер»									
Сипаты	Бағдарлама табиғатты қорғау іс-шараларын іске асыру, қоршаған ортаның жай-күйін жақсарту, табиғи ресурстарды қалпына келтіру, сақтау және ұтымды пайдалану, қоршаған орта сапасын басқару жүйесін дамыту үшін тиімді тетіктер мен іс-шараларды құру бойынша шаралар кешенін жүргізеді									
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты		трансферттер мен бюджеттік субсидиялар беру							
	іске асыру тәсіліне байланысты		жеке							
	ағымдағы/даму		ағымдағы							
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең			жоспарлы кезең					
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
тікелей нәтиже көрсеткіштері										
Приозерск қаласының жағалау аумақтарының мұнай өнімдерімен ластану алаңдарын жою бойынша іске асырылатын жоба бойынша ору алаңы	м ²					146 153				
Приозерск қаласының жағалау аумақтарының мұнай өнімдерімен ластану алаңдарын жою бойынша қиылған мазут кирларының алаңы	м ²					2 1 783				
соңғы нәтиже көрсеткіштері										
Іске асырылатын жоба бойынша алаңдық ластануларды жою және қалпына келтіру деңгейі	%					100				
сапа көрсеткіштері										
ҚНЖҚ, ҚН және бекітілген жобалық сметалық құжаттамаға сәйкес құрылыстың сапасы	%					100				
тиімділік көрсеткіштері										

Жағалау аумақтарының мұнай өнімдерімен ластану алаңдарын жою бойынша іске асырылатын жоба бойынша алаңы 1 м ² жағалау аумағын оруға арналған шығындар	мың теңге/м ²					0,17		
Приозерск қаласының жағалау аумақтарының мұнай өнімдерімен ластану алаңдарын жою бойынша мазут кирларын қиюға арналған шығындар	мың теңге/м ²					1,16		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге					2 2682		
Бюджеттік бағдарлама	025 «Қазақстан Республикасының аумағын климаттық ерекшеліктері бойынша аудандастыру»							
Сипаты	Қазақстан Республикасының құрылыс нормаларын жаңарту мақсаттары үшін климаттық параметрлерін бағалау және оларды карталандыру							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты	мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету						
	іске асыру тәсіліне байланысты	жеке						
	ағымдағы/даму	ағымдағы						
Бюджеттік бағдарламаның атауы, іс-шаралары және көрсеткіштері	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері:								
Республика аумағын климаттық аймақтар бойынша аудандастыру	бірлік					1		
Климаттық жүктемелер бойынша карталарды құру әдістерін әзірлеу	бірлік					6	2	
соңғы нәтиже көрсеткіштері:								
Климаттық жүктемелер бойынша республика аумағының карта пішімдерін алу	бірлік						8	
Климаттық жүктемелер бойынша карта алу	бірлік							8
ҚНЖҚ бойынша нормативтік-құқықтық базаны жаңарту	бірлік							1
сапа көрсеткіштері:								
22 климаттық сипаты бойынша ақпаратты өңдеу	%					100		

Ақпараттық жүйе деректер базасын құру	бағдарламалық өнім							
Оқыту семинар және жиналыстар өткізу	дана					2		
Негізгі құралдарды сатып алу	жинақтама					1		
Соңғы нәтиже көрсеткіштері:								
Пилоттық аумақтарда ақпараттық жүйе деректер базасын енгізу	%					58,8		
Сапа көрсеткіштері								
Тиімділік көрсеткіштері								
1 (бір) данаға орташа: консалтингтік қызметтер						7808,6		
Пилоттық ЕҚТА іріктеу	мың теңге							
Оқыту семинар және жиналыстар өткізу						1912,5		
Негізгі құралдар						3779,0		
бюджеттік шығыстар көлемі, оның ішінде:						89229		
республикалық бюджеттен сыртқы қарыздарды тең қаржыландыру есебінен 006-кіші бағдарлама бойынша	мың теңге					60441		
грант есебінен 018-кіші бағдарлама бойынша						28788		
Бюджеттік бағдарлама	029 «Астана қаласының бюджетіне «жасыл белдеуді» салуға берілетін ағымдағы нысаналы трансферттер»							
Сипаты	Астана қаласының жасыл белдеуінде орман екпелерін құру							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты				трансферттер мен бюджеттік субсидиялар беру			
	іске асыру тәсіліне байланысты				жеке			
	ағымдағы/даму				ағымдағы			
Бюджеттік бағдарлама көрсеткіштерінің атауы	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Астана қаласының орман парктері аумағындағы ықтырмааралық кеңістіктерде екінші қабылдаудың екпе ағаштарды отырғызу	мың га					0,17		
Отырғызылған орман ағаштарына күтім жасау жұмыстары	мың га					0,45		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								

Жалпы Астана қаласы орман паркінің бірінші және екінші қабылдау ауданымен салыстырғандағы құрылған орман паркінің үлесі	%								100	
Отырғызылған ағаштарға күтім жасау бойынша технологиялық операциялардың орындалуы қамтамасыз етілген отырғызылған ағаштардың үлесі	%								100	
Сапа көрсеткіштері										
Тиімділік көрсеткіштері										
Астана қаласының орман парктерін құру бойынша 1 га жұмсалған орташа шығындар	мың теңге								5 717,5	
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге								9 71 974	
Бюджеттік бағдарлама	030 «Ақмола облысының бюджетіне жер пайдаланушылары немесе жер учаскелерінің меншік иелеріне Астана қаласының жасыл аймағын құру үшін жер учаскелерін мәжбүрлеп окшаулау кезінде келтірілген шығындарды өтеуге берілетін ағымдағы нысаналы трансферттер»									
Сипаты	Астана қаласының орман парктерінің екпелерін құру үшін жер учаскелерін мәжбүрлеп алу кезінде жер пайдаланушылардың немесе жер учаскелері меншік иелерінің шығындарын өтеу									
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты					трансферттер мен бюджеттік субсидиялар беру				
	іске асыру тәсіліне байланысты					жеке				
	ағымдағы/даму					ағымдағы				
Бюджеттік бағдарлама көрсеткіштерінің атауы	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең						
		2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Тікелей нәтиже көрсеткіштері										
Жер учаскелерін алып қойғаны үшін жер пайдаланушылар шығындарын өтеу	мың га						5			
соңғы нәтиже көрсеткіштері										
Жалпы алынуға тиісті жерлермен салыстырғандағы алынған жерлердің үлесі (жобаны іске асырудың басынан бастап)	%						75,5			
Тиімділік көрсеткіштері										
Жер пайдаланушылардың шығындарды өтеуі бойынша орташа шығындар (1 га)	мың теңге						65			
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге						324 775			

Мемлекеттік орман қоры аумағында орман орналастыру	мың га					568,7		
Астана қаласының санитариялық қорғаныштық жасыл аймағын құру	мың га					5		
Мемлекеттік орман қорының аумағын авиациялық қорғау	мың га					8 869		
Қорғалатын аумақтағы сирек кездесетін және жойылып бара жатқан тұяқты жануарлар түрлері мен киіктерді қорғау және олардың санын есепке алу	мың га					123 000		
Аңшылық алқаптардың шаруашылықаралық аңшылық ісін ұйымдастыру	млн. га					3,5		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Ерекше қорғалатын табиғи аумақтарда биологиялық әртүрлілікті сақтау жөніндегі іс-шараларды орындау	мың га					6 165		
Мұрагерлік қасиеттері жақсартылған көшеттік материал өсіру жоспарын орындау	%					100		
Тұқымдардың себу сапасын, олардың энтомологиялық және фитопатологиялық залалдану дәрежесін анықтау жоспарын орындау	мың кг					116		
Орман зиянкестері мен ауруларының ошақтарын өңдеу	мың га					43		
Астана қаласының жасыл аймағын дамыту	мың га					65		
Қызмет көрсетілетін аумақта авиациялық күзет анықтаған орман өрттерінің үлесі (тіркелген өрттердің жалпы санынан)	%					73		
Киіктердің, сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген жабайы тұяқты жануарлар түрлерінің санын көбейту және тұрақтандыру, пайызбен:								
киіктер	%					10		
тоғай кермаралы						0,1		
құлан						0,1		
қарақұйрық						0,1		
арқар						0,1		
Тиімділік көрсеткіштері								

Өсіріліп жатқан көшеттік материалдың сумен қамтамасыз етілуі								
Сапа көрсеткіштері								
Тиімділік көрсеткіштері								
Көрсетілген қызмет бірлігіне жұмсалған орташа шығындар:								
- қызметтік кордондар салуға						26 579,5		
- автогараждар, әкімшілік ғимараттар салуға	мың теңге					-		
- суару жүйесін салуға	мың теңге					-		
- объектілерді реконструкциялауға	мың теңге					-		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге					53 159		
Бюджеттік бағдарлама	033 «Жамбыл облысының облыстық бюджетіне Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасы бойында Шу өзенінде жағалауды нығайту жұмыстарына берілетін нысаналы даму трансферттері»							
Сипаты	Жамбыл облысы Қордай ауданының Сортөбе, Аухатты, Қарасу, Қордай және Сарыбұлақ ауылдық аймақтарында Шу өзеніндегі апаттық-қалпына келтіру және жағалауды нығайту жұмыстары							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	мазмұнына байланысты				Трансферттер мен бюджеттік субсидияларды ұсыну			
	жүзеге асыру тәсіліне байланысты				жеке			
	ағымдағы/даму				даму			
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіші								
Жағалауды нығайту жұмыстары жүргізілген өзеннің ұзақтығы	км					8		
Соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Елді мекендердің тұрғын үй құрылыстарын қирау қаупінен сақтау	%					100		
Стратегиялық объектілердің қауіпсіз жұмыс істеуін қамтамасыз ету және төтенше жағдайлардың пайда болу қаупін төмендету	қатысушылар саны					1		
Сапа көрсеткіштері								
Тиімділік көрсеткіштері								
1 км шығындар	мың теңге					64 431,7		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге					515 454		

ішкі көздер есебінен бағдарламасы бойынша		005-кіші	мың теңге					16 569 597	
Бюджеттік бағдарлама		035 «Өскемен қаласында жерасты суларын қорғау және өнеркәсіп ағындыларын тазарту объектілерін дамыту»							
Сипаты		Ертіс өзеніне және жерасты суларына уытты заттардың түсуінің алдын алу, қоршаған ортаны қалпына келтіру және өңірдің экологиясын жақсарту жолымен Өскемен, Семей, Павлодар қалалары мен Ертіс өзенінің бойында орналасқан елді мекендер тұрғындарының тұрмыс деңгейін арттыру және денсаулығын жақсарту. Өскемен, Семей, Павлодар қалаларының тұрғындарын ауыз сумен қамтамасыз ету үшін жер үсті және жер асты суларының сапасын жақсарту. Топырақ суларының ластануының және уытты қалдықтар шлейфінің Өскемен қаласы мен Ертіс өзенінің тұрғын үй аудандарына, ауыз сумен қамтамасыз ету көздеріне көшуінің алдын алу. Жергілікті және өнеркәсіптік көздерден су сапасының мониторингі үшін институционалдық тетіктерді күшейту.							
Бюджеттік бағдарламаның түрі		мазмұнына байланысты				Бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру			
		жүзеге асыру тәсіліне байланысты				жеке			
		ағымдағы /дамуы				дамуы			
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы		өлш. бірл.	есептік кезең		жоспарлы кезең				
			2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1		2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері									
Мониторинг және толық жобалау бойынша қызметтер саны		бірлік					2		
Үйінді сақтау қоймасын салу және қайта жаңарту		объект					3		
Соңғы нәтиже көрсеткіштері									
«Жерасты суларының аса ластанған көздерін оқшаулау» және «Жерасты суларының ластанған учаскелерін тазалау» компоненттері бойынша әзірленген жобалық-сметалық құжаттамалардың (ЖСК) саны		бірлік					1		
Жұмылдыру және дайындық жұмыстары		%					100		
Биологиялық құнарлықты қалпына келтіру алаңы		га					35,5		
Сапа көрсеткіштері									
Тиімділік көрсеткіштері									
Көрсетілген қызмет бірлігіне жұмсалатын орташа шығындар :									
- бір жабдықты сатып алу бойынша		мың теңге							
- бір ЖСК әзірлеу бойынша							77477		

- бір үйінді сақтау қоймасын салу бойынша							210203		
бюджеттік шығыстар көлемі, оның ішінде							876 454		
сыртқы қарыздар есебінен 004-кіші бағдарлама бойынша	мың теңге						441427		
тең қаржыландыру есебінен 016-кіші бағдарлама бойынша							435027		
Бюджеттік бағдарлама	036 «Нұра және Есіл өзендері бассейнінің қоршаған ортасын оңалту және басқару»								
Сипаты	Өзенді және оған іргелес аудандарды сынаппен күрделі ластанудан тазарту жолымен Нұра өзені бассейнінің аумағында тұратын халықтың тұрмыс деңгейін арттыру, бұл жергілікті су пайдаланушылардың өсіп жатқан мұқтажығын қанағаттандыру үшін қауіпсіз, тиімді, неғұрлым шығынсыз баламалы сумен қамтамасыз ету көзіне әкеледі, сондай-ақ 1) жоба аумағында судағы, ауадағы, топырақтағы сынаптың шоғырлануын төмендету (3 000 ШЖБШ-дан ШЖБШ-ға дейін); 2) жоба көлемін реттеу мүмкіндігіне дейін Ынтымақ су қоймасын қайта қалпына келтіру (240 млн. м ³ , қазіргі уақытта орташа жылдық реттелмейтін көлемі – 40 млн. м ³); 3) Нұра өзеніндегі 17 гидрологиялық бекетті және Қарағанды облысының 4 зертханасын техникалық жабдықтау жолымен өзенде су тасқынын басқару үшін және жағдайды экологиялық сауықтыру мақсатында бақылауды қайта жаңғыртады.								
Бюджеттік бағдарламаның түрі	Мазмұнына байланысты				Бюджеттік инвестицияларды жүзеге асыру				
	іске асыру тәсіліне байланысты				жеке				
	даму/ағымдағы				даму				
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	Өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең					
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (ағымдағы жоспары)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
тікелей нәтиже көрсеткіштері									
Ынтымақ су қоймасының жоспарланған құрылыс жұмыстар көлемінің орындалуы	%					6,9			
Ақау мерзімі бойынша сақтандыру ұсталымдарын аудару	%					50			
соңғы нәтиже көрсеткіштері									
Су қоймасының көлемі	млн. м ³					108,9			
тиімділік көрсеткіштері									

1 м ³ су қоймасын салудың орташа шығыны						46,2		
бюджеттік шығыстар көлемі, оның ішінде:						350075		
тең қаржыландыру есебінен 016-кіші бағдарлама бойынша	мың теңге					350075		
Бюджеттік бағдарлама	037 «Шаруашылықаралық арналар мен гидромелиоративтік құрылыстардың аса апатты учаскелерін күрделі жөндеу және қалпына келтіру»							
Сипаты	Ауыл шаруашылығы су пайдалану жүйесінің жұмыс істеуін жақсартуға бағытталған су шаруашылық нысандарында күрделі жөндеу жүргізу							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	Мазмұнына байланысты				күрделі шығындарды жүзеге асыру			
	Жүзеге асыру тәсіліне байланысты				жеке			
	ағымдағы/дамуы				ағымдағы			
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	өлш. бірл.	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Аса апатты нысандарды күрделі жөндеу	саны					16		
Соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Шаруашылықаралық каналдар мен Гидромелиоративтік құрылыстардың аса апатты учаскелерінің техникалық жай-күйін жақсарту үшін күрделі жөндеуден өткізілген объектілердің тиісті жылға арналған жалпы мөлшердегі үлесі	%					31		
Сапа көрсеткіштері								
Тиімділік көрсеткіштері								
Жөндеу жұмыстарын жүргізуге жұмсалатын орташа шығындар: - магистральды арналар мен коллекторлар						123 436		

- су қоймалардың	мың					37 165		
- су тораптардың	теңге					30 917		
- тік дренажды ұңғымалардың						315 631		
Суландыру жүйелерінің пайдалы әрекетінің коэффициенті	ПӘК					0,8		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге					1 464 509		
Бюджеттік бағдарлама	038 «Су қорын пайдалану мен қорғауды реттеу, су шаруашылығы жүйелері мен құрылғыларының қызметін қамтамасыз ету»							
Сипаты	Су ресурстарын басқару жүйесін қалыптастыру және дамыту, нормативті-әдістемесінің базасын және су ресурстарын пайдалану мен қорғау саласындағы ақпараттық потенциалды жетілдіру; су беруге байланысты емес су шаруашылығы нысандарының, соның ішінде іргелес мемлекеттермен бірлесе пайдаланудағы нысандардың үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету, техникалық күйіне мониторинг жасау, табиғатты қорғау мақсатында су жіберуді өткізу.							
Бюджеттік бағдарлама ның түрі	Мазмұнына байланысты		мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету					
	Жүзеге асыру тәсіліне байланысты		жеке					
	ағымдағы/дамуы		ағымдағы					
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	өлш. бірл.	есептік кезең			жоспарлы кезең			
		2009 жыл	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Су шаруашылығы нысандарындағы пайдалану ш а р а л а р ы : - республикалық меншіктегі - мемлекетаралық объектілерде	объектілер саны					1 7 2 11		
Табиғатты қорғау мақсатындағы өтемдік су жіберуді өткізу	млн. м ³					1 363		
Су ресурстарын пайдалану мен қорғау саласында зерттеулер жүргізу	дана					4		
Су ресурстарын пайдалану және қорғау саласында нормативтік-әдістемелік құжаттамалар әзірлеу	дана					3		
Соңғы нәтиже көрсеткіштері								
Қазақстан Республикасының су ресурстарын кешенді пайдалану мен қорғаудың бас сызбасының жаңартылу пайызы	%					100		

Су ресурстарын басқару бойынша Бірыңғай ақпараттық-талдау жүйесін енгізу пайызы (өсу нәтижесімен)	%					62,5		
Үздіксіз және апатсыз жұмыс істеу мақсатында республикалық және мемлекетаралық су шаруашылығы объектілеріндегі техникалық күйді жақсарту дәрежесі	%					100		
Табиғи көктемгі гидрологиялық режимді қалпына келтіру дәрежесі	%					100		
Сапа көрсеткіштері								
Тиімділік көрсеткіштері								
Су шаруашылығы объектілеріндегі пайдалану іс-шараларына жұмсалатын орташа шығындар: - республикалық меншіктегі - мемлекетаралық объектілерде	мың теңге					22742,3		
						151601,9		
1 м ³ судың табиғатты қорғауға кеткен шығындары	теңге					1,03		
Жұмыстардың орташа бағасы:								
- зерттеулер жүргізу бойынша, ақпараттық әлеуетті жетілдіру және су ресурстарын басқару саласындағы нормативтік-әдістемелік базасын әзірлеу						46091,2		
бюджеттік шығыстар көлемі, оның ішінде:						7408710		
101-кіші бағдарлама бойынша	мың теңге					5541404		
102-кіші бағдарлама бойынша						1406394		
103-кіші бағдарлама бойынша						460912		
Бюджеттік бағдарлама	039 «Балық ресурстарын және басқа да су жануарларын сақтау және молайту»							
	Балық шаруашылығы су айдындарының және/немесе учаскелерінің балық өнімділігін анықтау, биологиялық негіздемелерді әзірлеу, халықаралық, республикалық және жергілікті маңызы бар су айдындарында және резервтік қорларда оңтайлы балық аулауды анықтау. Каспий теңізінің қазақстандық бөлігі							

Сипаты	биологиялық ресурстарының жай-күйін бағалау жөніндегі кешенді теңіздік зерттеулерді жүргізу. Балықтардың құнды түрлерінің өсімін молайту. Түп тереңдету жұмыстары арқылы балықтардың уылдырық шашу орындарына өтуін, және олардың қайта қалпына келулерін қамтамасыз ету.							
Бюджеттік бағдарламаның түрі	Мазмұнына байланысты	мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету						
	іске асыру тәсіліне байланысты	жеке						
	даму/ағымдағы	ағымдағы						
Бюджеттік бағдарламалар көрсеткіштерінің атауы	Өлшем бірлігі	есептік кезең		жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
тікелей нәтиже көрсеткіштері								
Халықаралық, республикалық және жергілікті маңызы бар су айдындарын мемлекеттік есепке алу және мониторинг бойынша биологиялық негіздемелер саны	дана					12		
Балық шаруашылығы су айдындарына балық шабақтарын жіберу өтемелі табиғат қорғаушылық жүргізу	млн. дана					158,42		
соңғы нәтиже көрсеткіштері								
бюджет қаражатының есебінен халықаралық, республикалық және жергілікті маңызы бар су айдындарын мемлекеттік есепке алумен және мониторингпен қамтылғандар үлесі	%					3		
Комитетке ведомстволық бағынысты кәсіпорындар орындайтын мемлекеттік тапсырыс есебінен балық ресурстарының өсімін молайту үлесі	%					100		
Күрделі мелиорация жүргізу арқылы қалпына келтірген арналардың саны	арна							
тиімділік көрсеткіштері								
Орташа шығындар: 1 су айдынын зерттеудің орташа шығыны:								
- халықаралық және	мың теңге					11 236,8		

Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқару жүйесін жаңғырту бойынша инвестицияның бір негіздемесін әзірлеу жұмыстарының орташа шығындары	мың теңге					8167		
бюджеттік шығыстар көлемі	мың теңге					24 500		

7.2. Бюджеттік шығындар жиынтығы

Ескерту. 7.2-кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 07.08.2013 N 807 қаулысымен.

	өлшем бірлігі	есептік 2009 жыл	ағымдағы 2010 жылдың жоспары	Жоспарлы кезең				
				2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Бюджеттік шығыстардың БАРЛЫҒЫ:	мың теңге	6 477 088,00	11 392 763,00	21 492 353,00	14 891 507,00	58 520 410	13 548 411,00	12 170 301,00
ағымдағы бюджеттік бағдарламалар	мың теңге	4 483 662,00	5 156 989,00	5 967 403,00	9 531 438,00	35 306 352	8 169 549,00	8 453 249,00
бюджеттік даму бағдарламалары	мың теңге	1 993 426,00	6 235 774,00	15 524 950,00	5 360 069,00	23 214 058	5 378 862,00	3 717 052,00